

Decimū sextū

actus sunt distincti. et in cuiuslibet indigna executione committit peccatum mortale. hec ille. Et quod concubinarij sacerdotes pre ceteris plus piculū et peccatis celebrādo aggrauant. propter scādalū. id specialit̄ de eis mora ē q̄sio. Un̄ simplr̄ p̄ se loquēdo sp̄ celebrādo q̄m̄ peccāt q̄ si mille florenos raperēt. aut etiā q̄ plus ē q̄z committerēt latrociniiū seu homicidiū hoīs cuiuscūqz. put̄ ex iā dicit̄. et p̄ dubiū infra post piculū tenuū euident̄ elici p̄t. **O** pericula sup̄ picula sacerdotū concubinarioz. utinā lynceis oculis decorati eēt q̄b̄ circūqz enormia eoz vitia et picula auscultāter incuerent. utiqz de emēda eū effectu cogitarent.

Sz me increpādo posset q̄s dicere. ut experientia docuit. ut quid aerem s̄teras in his erga sacerdotes concubenarios et litteratos scis ne ip̄os icorigibiles teste Chrysostomo sup̄ Matth. in ope impfecto. c. xxi. ubi d̄r. Quis clericū vidit p̄niam agentē. oīa em̄ q̄cūqz in scripturis sunt. p̄pter q̄tidianā meditāōem an̄ oculos ei⁹ inueterata sunt et vilia estimant̄. Nihil autē ip̄ossibili⁹ q̄ illū corrigere q̄ oīa scit. et t̄n̄ p̄tēns bonū diligit malum. p̄pterea cleric⁹ q̄ sp̄ meditat̄ scripturas. aut oīno obseruatur⁹ ē et erit p̄fect⁹. aut si semel ceperit illa p̄tēnere nūqz exercitat̄ in illis ut teneat illa. et si dephensus humiliauerit se nō iō dolet. qz peccauit. s̄z pfundit̄. qz gliam pdidit̄. hec ille. Quibz concordat dictū glosi Hieron̄. put̄ Eusebius in de vita et transitu ei⁹ narrat. dixit itaqz. Ecce mūd⁹ vndiqz feruet monachis et sacerdotibz. et t̄n̄ iam sunt rarissimi sacerdotes et monachi q̄ vitæ centū vnus reperiat̄ bonus. Nulla certe in mūdo tā crudelis bestia q̄ malus sacerdos et monachus. nā corrigi nō patit̄ nec veritatem vnqz audire p̄t hec ille. **E**qdē charissime te fateor p̄ hec iuste moueri illi⁹ Hieronymi haud inemor q̄ d̄t frustra niti et nihil aliud q̄z odiū q̄rere. extreme demencie est. Cōsilijs igit̄ tuis acq̄sca superioribz meis h̄mōi p̄uincā relinq̄s. vtz q̄dem ad pplm̄ et simplices status et sexus vtriusqz p̄pter nōnulla que animū mouent opatiendo iā. stylum vertere cogor.

Scđm̄ periculū qd̄ p̄sertim tāgit quoscūqz inducētes concubenarios ad celebrandum.

Quia inducētes Concubenarios sacerdotes ad celebrādu in casu nostro magnū extat piculū. Et em̄ inducentes p̄dicti (vt d̄r in summa p̄dicātiū) recipiūt et recipiūt. Decipiūt q̄ dem. qz orōes in sacrificio et missa concubinarioz. vt t̄n̄ putāt nō sunt eis fructuose. Si q̄s eoz d̄ra h̄ dicat. q̄nis concubinari⁹ mal⁹ sit v̄edo t̄n̄ eo vt min̄ illo ecclie vtiqz ip̄m inducendo fructū orōnum

Foliū

eius p̄cipiā. Malicia em̄ ministri nō nocet opi boni actoris. sicut de
ope misericordie p̄ malū ministrū a dño factū p̄z. Et doctores in
q̄rto. dist. xlv. apte de suffragiis declarāt. Rūdet q̄ p̄sona p̄uata q̄
inducit p̄cubinarū ad celebrandū nullū sibi p̄ h̄ de q̄ fructū. Et
q̄n̄ dicit. malicia ministri nō nocet p̄sonē mādanti. Rūdet vt d̄r
in summa pisanella. titu. suffragiū. §. p̄. Clez q̄d est nisi q̄s sciens
maliciā ministri z necessitate nō v̄gente scienter faceret eū in suo or-
dine ministrare. qz tūc inuolueret in eadē p̄ditōe eū eo. hec ille. Un̄
nō est capax. q̄re p̄ suffragia p̄cubinarij nō satisfaciunt p̄ senec meref.
s̄ se inabilitat ad susceptōem diuinorū z eū ad celebrandū inducen-
do (vt statim p̄babif) grauit̄ peccat. Nō t̄n̄ hic fit m̄rito de p̄cubi-
nariōe characteris z ordinis. rōne cul⁹ missa sua ex pte opis opati tāte
p̄tūz ē sicut boni sacerdotis. Nec h̄ mirū. vt d̄r in summa p̄dicantiū
si q̄d ē q̄ recepit p̄ manus iudeorū in cruce oblatū. eū dē filiū recipit p̄
immūdas man⁹ pessimorū sacerdotū z secretū. Personas t̄n̄ p̄cubi-
nariorū de⁹ nō acceptat vt eorū orōnes inducēt eū possent p̄desse. s̄
vt sic de⁹ p̄ orōnes eorū ad irā pot⁹ puocat. sic em̄ d̄ Grego. in pa-
storal. z habet. iij. q. viij. in grauib. Lū is q̄ displicet ad interceden-
dū mitit irati anim⁹ p̄culdubio ad deteriora puocat. neqz in om̄i
potētis iudicio q̄d sed a q̄ daf̄ inspiciat. Dona q̄ppe iniqz nō p̄bat
altissim⁹. nec in multitudine sacrificiorū eorū p̄piciabit p̄ctis. Eccl̄.
xxiiij. Propter hec z h̄mōi in p̄dicta summa narrat. titu. missay.
q̄ q̄dā valēs p̄fessor theologie in cathedra dixit q̄ maluit vnū bonū
sacerdotē celebrantē p̄ ip̄o. q̄ mille malos. qz ipe z si sol⁹ fuerit au-
dit. illi z si mille fuerint nō exaudiant. qd̄ pulchre dñsum fuit in He-
lia. iij. Reg. xvij. Ipe nāqz sol⁹ exaudiebat. nā de⁹ statim post eius
orōem ignē misit z holocaustū ab eo oblatū inflāmauit. Alij h̄o oc-
tingēti q̄nq̄ginta orātes a mane vsqz meridiē nō exaudiebant. Mul-
tū q̄ valet repectio iustī assidua Jacobi. v. Un̄ in sacrificio altar̄is
nō t̄n̄ attendenda ē eius efficac̄a ex pte opis opati. s̄ etiā ex pte opis
opantis. vt q̄ attendat deuotio z meritū opantis. sicut gladi⁹ q̄ ini-
micū vincunt in manu debilis nō h̄z eundē effectū. sicut in manu for-
tis militis hostes inuadētis h̄z. S̄z qd̄ tūc si q̄s instituat b̄n̄ficiū
seu auiuersariū p̄petuū qd̄ post mortē ei⁹ officiat p̄ p̄cubinariū. nū
qd̄ ille in suffragiis etiā erit recept⁹. Rūdet q̄ nō. ex q̄pter inten-
tionē talis instituent b̄n̄ficiū ipe p̄cubinar⁹ ad deseruiendū sup̄ in-
ducet. Illud p̄z p̄mo ex pte opis opati. vt tactū fuit. Sacramenta
em̄ nō a ministro. s̄ ex institutiōe christi efficac̄a h̄nt. iō malicia mini-
stri vtputa p̄cubinarij nō nocet p̄sonē tali instituti z mādanti q̄n p̄

Decimūseptimū

eius missam eque ac si alterius boni sacerdotis esset suffragiū p̄seq̄
optatū. Secūdo p̄ idē ex p̄te opis opantis quīs em̄ vt p̄dictū est
iuxta auctoritatē Gregorij allegatā. 7 fm̄ q̄ lx. Tho. Bonauē. 7 alij
doctores tradūt in. iij. dil. xlv. mal⁹ sacerdos 7 p̄ns ꝑcubinarius
in q̄tū gerit p̄sonā p̄p̄riā p̄az v̄l nihil p̄sit defunct⁹. Attamē ad p̄
positū loquēdo ꝑcubinari⁹ in q̄tū gerit p̄sonā ecclie v̄tq̄ p̄dest si
cut sacerdos ali⁹ celebrādo 7 orādo p̄desset. vñ vt sic malicia ei⁹ ip̄i
instituenti b̄ficiū q̄n fructū suffragioꝝ per eundē ꝑcubinariū facta
plenarie p̄cipiet obesse nō p̄t. Lm̄ rō. qz hec oblatio eius 7 orō vt
sic nō ē sua p̄ncipali. s; ecclie sponse christi inter quā 7 xpm̄ ip̄e ꝑc
binari⁹ in q̄tū vt dictū ē gerit p̄sonā ecclie nūcius eius extat orōem
eius in ore portās quā p̄ri misericordiaz porrigit ad exaudiēdā. Si
cut aduocat⁹ nō iura sua s; aliena allegat 7 s̄ba ei⁹ cui patrociniū
p̄stat gerit in ore. Vñ fruct⁹ misse colligit ex merito resultāte ex mē
broꝝ deuotōe q̄re quēadmodū etiā petitio aliena in scriptis oblata
p̄ncipi recipit ob grām ei⁹ cui⁹ ē q̄ 7 exaudit. nō autē p̄ quē scriptura
porrigit Ita in p̄posito indubie d̄m̄. h̄ ita etiā declarat ex Habrie.
vbi sup̄ lectōe. lvij. et. xxvij. 7 hoc ip̄m̄ etiā satis enucleat in summa
angelica. Ex q̄bo iā cuidēter p̄z q̄ nō optz p̄pter sup̄ius dicta q̄ q̄s
debeat retrahi ab institutōe altaris seu cuiuscūq̄ b̄ficij d̄m̄ ꝑcubi
nariū ad officianđū b̄m̄ōi b̄ficiū iducere nō intēdat. quīs vt post
ip̄o nolere p̄ ꝑcubinariū b̄ficiū p̄rigat officari. Secūdo dictū fuit
qz p̄dicti inducētes seu ꝑducētes ꝑcubinarios ad celebrandū neduz
recipiunt. s; etiā ip̄os ꝑcubinarios recipiūt vt d̄r in iā dicta summa
qz occasione eis p̄tnt ruine. Si em̄ null⁹ eos ꝑduceret. vt facto sal
tem ad b̄n̄ viuendū attraherent 7 fames eos ad d̄m̄ reduceret. sicut
filij p̄digū reduxit. S; qz p̄mouent sicut boni. iō min⁹ b̄n̄ viuere
curāt. Insup̄ ibidē d̄r. tali sacerdoti obulū nō darē vt p̄ aīa mea
p̄ annū celebraret. sciens qz amic⁹ stultoꝝ filis efficit. Proverb. xij
Et q̄ dat occasione d̄m̄i damnū dedisse videt. ff. ad l. aq̄liam Si ob
sternit. Et qz multi sup̄ his sunt murmurātes. hinc ad longū q̄stio
nes desup̄ vna cū argumentis resoluuntur

Di. Ergo. An sit p̄ctij inducere ꝑcubinariū sacerdotē notoriū
ad celebrandū. quēadmodū indies fieri videt in annuer/
sarijs. exequijs. 7 alijs p̄cularib⁹ missis. Secūdo ex p̄nti q̄rit. an re
tores q̄rūctijs eccliaz in eoz ecclijs nō debeat ꝑcubinarios ad cele
brandū admittere. nec req̄sita q̄bo celebrēt eis ad h̄ am̄instrare. In
hac q̄stione p̄mo ponunt p̄ introductionē notabilia. Secūdo p̄clusio
nes cum corollarijs suis. Tertio ne nimia fiat distractio argumen
ta vna cum solutionibus annexantur.

Foliū

Primo Igitur p̄ huius fundamētalī cōsideratōe notādū. vt ex
b. Tho. qdlibeto. xi. ar. viij. elicitur q̄ inducere ꝑcubi/
nariū ad celebrādū. cū h̄ ē eū puocare ad mortale. id̄ repugnat rōni
et legi nature h̄ agere. Quare ex p̄nti s̄m eundē qdlibeto q̄ro. ar. xij
necessario seq̄r̄ et ond̄it q̄ p̄ nullā legē hūanā aut ꝑciliū vtputa Con
stitūtiōe seu p̄ papam velup dispensatum sit aut dispensare possit vt
absq̄ ꝑctō ꝑcubinariū ad celebrādū possit iduci Rō. lex em̄ natu
re et diuina h̄nt efficacīā ex institutōe diuina. et ꝑtra eā posse dispen
sare nō eēt posse p̄ veritate sed ꝑtra veritatem. Et ibidem b. Tho.
Hanc s̄ciam idē ip̄e etiā ponit in qdlibeto. ix. ar. xv. dicens. dispensa
tio hūana nō aufert ligamē iuris naturalis. s̄ solū positū. qd̄ p̄ ho
minē instituit et p̄ hoīem dispensari p̄t. hec ibi Insup̄ infer̄ q̄ nec ꝑsue
tudo q̄ in plerisq̄ locis inualuit valet. puta q̄ ibi ꝑcubinariū sicut
aliq̄ sacerdotes honesti inducunt ad celebrādū Nec iducētes h̄mōi
q̄n grauissime ꝑccēt excusare p̄t. Cui⁹ rō. qz̄ dictū ē q̄ iuri nature re
pugnat ꝑcubinariū ad celebrādū inducere. iā cōsuetudo vt d̄t b. Tho.
Tho. 2. 2. q. 100. nō ꝑiudicat iuri nature aut diuino Et p̄ 2. q. xcvij
d̄t q̄ nulla cōsuetudo vim leḡs obtinere p̄t ꝑtra legē nature v̄l diuī
nā. lex em̄ nature et diuina ꝑcedit a volūtate diuina. Cū nō p̄t muta
ri p̄ cōsuetudinē ꝑcedentē a volūtate hoīs zc. hec ibi. Quibz̄ ꝑcor/
dat in qdlibeto. ij. ar. viij. vbi vult q̄ solū ea q̄ sunt de iure possunt
p̄ d̄cōsuetudinē aboleri et nō vt in casu n̄ro q̄ sunt de iure nature. Et
hec apte cōfirmant b. Tho. viij. dist. p̄ totū. Cōsuetudo em̄ tria legi natu
re v̄l diuine poti⁹ ē dicēda corruptela. vt p̄z̄ p̄ c. si. de ꝑsue. vñ s̄m An
tho. in i. j. pte. titu. xvj. c. vnico. §. iij. hec corruptela et abūso ligat
seruantē ad mortale. licz̄ ꝑph̄ dolor tot⁹ mund⁹ vt ibidē ip̄e addit
h̄mōi abūsonibz̄ et corruptel̄ plen⁹ sit ꝑtra q̄s d̄t d̄ns Erodi. xxiij.
nō seq̄ris turbā i malū. Ex q̄bz̄ oibz̄ liq̄do in casu n̄ro apparet q̄ se/
clusa etiā cōsuetudo q̄cūqz̄ ecclie q̄ hi falso innitunt fundamēto q̄ p̄p̄t
cōsuetudinē triā seu legē hūanā attētant affirmare q̄ sit licitū ꝑcu/
binariū ad celebrādū inducere cū lex nature inuariabil̄ maneat cui
hec inductio enī d̄ct̄ s̄m b. Tho. repugnat

Secūdo Notādū. Quis absolute loquēdo nemo posset nec de
beat ꝑcubinariū certitudinal̄ in mortali iudicare. nec
ip̄m in h̄ etiā definire. firmiter em̄ post actū ꝑcti iudicare ꝑsonā ali
quā in mortali. ꝑter d̄ct̄ p̄tū. primi. ē etiā ꝑtra bonitatē sp̄s̄fici q̄ in
vno instāri (sicut de paulo patuit) p̄t hoīem bonū facere Cū grādis
sup̄bia eēt vsurpare iudiciū qd̄ ꝑp̄tū ē ei⁹ q̄ occultoz̄ cognitōr̄ ē et
iudex. vt habet. xxxij. dist. Erubescat. Nihilomin⁹ quis sine ꝑctō h̄
ip̄m mortale ꝑctū p̄t de eodē ꝑcubinario qd̄ in eo existat timere. Et

Decimioctauū

hoc id. qz pbabilr psumit in mortali. Tum pmo. qz nō p̄t absolui. vt sup̄ p̄ conclusiones patuit. cernit̄ est̄ in criminoso statu p̄seuerare. Tum scdo. qz celebrando p. c. fi. de temp. ord. peccat mortali. Tum tertio ex pena. vt puta eterne dānatiois. q̄ ibidē in h̄ caplo sibi minas et etiā ab ecclia pena suspētiōis z irregularitatis sibi infligit. qd̄ nō ageret nisi de p̄senti i mortali posset p̄sumi z i mortali timeri. Cū p̄dict̄ sonat dictū Alexandri de ales in scda pte summe. q. cxxv. vbi d̄r. Soli⁹ dei ē iudicare de occultis iudicio certitudinis. Et manifesta tio vt scribit̄ Prover. xxvij. q̄ corda dicunt manifesta prudentibz nō ē nisi qdā noticia fm̄ p̄iecturā p̄pter quā nō d̄z p̄cedere iudiciū bonitatis aut malicie fm̄ certitudine. sz ex hoc p̄t oriri qdā p̄sumptio Cū qñ d̄r. Matth. vij. A fructibz eoz cognosces eos. ibi fructus dicunt̄ illa iudicia manifesta per q̄ p̄t esse cognitio p̄sumptōis non certitudinis. Nec ille.

Tertio No. h̄ valde singulari. q̄ quis absolute vt dictū ē quis p̄t z d̄z bonū quēlibet etiā notoriū peccatōē iudicare. Attamē q̄ cū notorio h̄mōi aliqd̄ h̄z agere z iminet p̄iculū. tūc eū dē malū d̄z p̄sumere. z h̄ ex sup̄pōne. vt infra q̄nto nota. p̄ doctores notat̄. Vni⁹ exēplū sume. sic raptor notori⁹ ex effectu z fama. tal̄ p̄t dū actu nō peccat iust⁹ a q̄libet iudicari. p̄t tñ talē p̄sumptōem aut qdā. nō debet ei filia tuā nuptui tradendā tradere. nec volēs inducere nūciū aliq̄nē ad aliqd̄ grande depositū trāsmittēdū tali raptor̄ infami p̄pter h̄ iudiciū bonū h̄ depositum salua p̄scia p̄mittere p̄t. qz als vt infidel̄ depositarius peccaret. z de lata culpa vt vere reus eēt arguendus. sz debet z tenetur vt dictū est̄ eūdem tūc malū ex sup̄positōne p̄sumere z nullo mō depositū sibi p̄mittere. Ita in p̄posito d̄dm. quis q̄ cū p̄cubinario nihil h̄z agere p̄t eum in ecclia z extra eccliam bonū iudicare z p̄sumere. Secum tñ h̄ns agere sup̄ officio misse celebrando an videlicet debeat eū ad celebranduz inducere. debet z tenetur p̄pter periculū ab hac inductōe abstinere. z eū dē in idoneum ad celebrandum p̄sumere.

Quarto No. p̄tra mltos. nō existēte necessitate in voluntario sacramēto (vt ē i casu n̄ro) nemo p̄t sibi cōsciam formare aut regulatā deponere erga p̄cubinariū quīs actu eū nō videat peccantē vt posset eū vt idoneū ministr̄ ad celebranduz iudicare z ex post ad h̄ inducere. Qd̄ p̄mo p̄z. qz p̄tra charitatē p̄xi mi ageret. vt infra p̄ conclusionē patebit. Scdo a fili. nemo p̄t p̄sciam formare aut deponere erga p̄cubinariū vt inducat eum ad iurandū sup̄ dimissione p̄cubine faciendā. vbi tñ est̄ res sacra. sz iur

Foliū

ramentū q̄ aliū in bono confirmat. et hoc p̄pter piculū p̄iurij et abusus iuramenti. ne sc̄z nomē dñi taminet. vt in textu p̄z in c. clericis de coha. de. et muli. vbi etiā Panor. d̄r. q̄ nullū iuramentū est deferendū illi extra quē ē vehemens suspicio de transgressione. Deferens em̄ illud s̄m Angelū peccat mortali. q̄ multo min⁹ p̄t q̄s formare sc̄ciam aut deponere. q̄ eundē sc̄binariū inducat ad celebrandū cū ibi nedū cōtaminatio nois dñi imineat. s̄z verisim̄ et q̄dā mō indubie ip̄met do mino irreuerētia et iniuria fiat. Dictū notāter fuit sine necessitate in volūtario sacramēto. sc̄z em̄ in necessitate in necessario et de iure de buro. cui⁹ rō infra ad sc̄dōm patebit. Et hui⁹ similitudinē in hac materia assumit Angel⁹. et etiā habet in p̄ysanella. sc̄z de usurario notorio accipies em̄ mutū ab eodē sub usura in necessitate nō peccat. s̄m b. Tho. 2. q. lxxvii. et Alber. in. iiij. dist. xxxvii. s̄z salua sc̄cia accipe p̄t. Sine necessitate at̄ tal peccat. nec sc̄ciam de iug deponere p̄t. d̄r em̄ Alber⁹ ibidē q̄ absq̄ necessitate dare usurā ē graue p̄ctū et p̄cto mortale. hecille. Cuius rō s̄m Durandū in. iiij. dist. eadē. q̄ nō satis displicet alicui diuatio p̄mi q̄ scienter p̄ponit ei materiam absq̄ iusta necessitate vñ sumit occasionē peccādi. Un̄ d̄r etiā Petrus de pa. vnicuiq̄ mādauit de⁹ de p̄ximo suo. et q̄ absq̄ iusta cā materiā talis usurario p̄ponit vñ sumit occasionē peccādi. ideo peccat. sicut si mulier trahat aliquē male dispositū ad concupiscendū absq̄ necessitate se ei p̄sentans peccat. Ita est in p̄posito

Quinto Nota. ex p̄dictis. Esto q̄ factū dubiū sit. an sc̄z sc̄binarius ad celebrandū possit induci. v̄p̄ta. q̄ ex vna pte videt p̄ signa et cohabitatioem cōtinuā in p̄ctō p̄seuerare. Et ex alia pte. q̄ d̄fict et cū alijs regulariter se h̄z vt vere penitens videat. nequa q̄ tñ adhuc salua sc̄cia ad celebrandū p̄t induci. Dubiū em̄ hoc a volēte sacerdotē ad celebrandum inducere. tunc erga sc̄binariū in priorē partē d̄z interpretari. et nō in meliorē. et h̄z vt dicit̄ ex sup̄pōne. Qd̄ ostendit̄ p̄mo p̄ sacros canones. vbi cūq̄ em̄ piculū aie iminet in dubio. tenet̄ q̄s necessario in tutiorē partē. q̄ v̄is illa ps̄ prior altera videat. vt p̄z p̄ c. Iuuenis de sp̄ōsa. Un̄ p̄ regula ibidē elicit̄. q̄ in dubijs tutior ps̄ ē eligēda. cū q̄ nō inducēdo sc̄binariū ad celebrandū nullū sit piculū sicut in opposita pte. sc̄z si inducat. sc̄z p̄positū. q̄ nō d̄z induci. Illud ampli⁹ p̄ Panor. mitanū ostendit̄ in. c. ad audientis. et in. c. significasti de homici. vbi inter multa cludit̄. q̄ in foro p̄niali ad p̄niam ip̄onendā aut q̄si penitētia vbi ad penā p̄prie nō agit. s̄z vt ab aliq̄ actu exercēdo i q̄ dubitat̄ de aliq̄ delicto. sp̄ in dubio tutior ps̄ ē eligēda. Exp̄plicat̄ ad p̄positū. vt si dubitat̄ an aliq̄s ab altar̄ ministerio debeat abstinere.

Rūdet idem Panoz. q̄ canones q̄ sic. cessando eñ nulluz est pericu-
lū. ita in pposito Si dicas. durus est hic sermo. christus cui⁹ ve/
stigia sunt imitāda mitis erga peccatores fuit. quare pia pars videt
eligenda. videlz q̄ iudicet idoneus. ⁊ q̄ sit inducēdus Rūdet per
eūdē Panoz. q̄ in dubio illa pars est mitior ⁊ benignior q̄ est tuti-
or. vt est textus in cle. exiui. de h̄to. sig. ⁊. c. fili p̄posite. de testi. Et ad
p̄dicta p̄tinēter allegātur canones in. c. vnico. de scruti. vbi d̄r q̄ ge-
nerale est vbi periculū aie vertitur in dubio p̄sumit in deteriore p̄tes
Et licz illa videat deterior. melior tñ est ⁊ tutior. vt p̄z p. c. allegatus
Iuuenis. et. lxvij. di. p̄byteri. Un̄ p̄z q̄ hic bñ p̄sumitur ꝓ cubina-
rius inidoneus ⁊ nō inducēdus. Ex his insup p̄z q̄uis ex hac
electōe tutioris partis q̄ factū p̄p̄riū inducētis ꝓcernit. etiā in du-
bio facto alieno ip̄ius dubij interpretatio fiat in peiore partē seu ꝓre-
supponat. Et in hoc videat q̄s agere ꝓtra. c. Estote misericordes de
re. iuris. Hoc tñ nō est incōueniēs fieri ex ꝓsuppositōe. vt statim de-
clarabit. ꝓpter aie periculū. cui ex charitate vigemur obuiare Im-
mo vbi aie periculū vertitur in dubio. nedū in foro ꝓscientie. s̄ etiā
in foro ꝓsensio propter h̄mōi periculū vitandū bene fertur sentē-
tia in facto ambigu in ꝓiudiciū alicui⁹. vt p̄z p. c. iuuenis ꝓalle-
gatum. Et glosa declarat. xxxij. distin. c. vltimo. qd̄ als non liceret
p. c. grane. xi. q. ij. Et ꝓcludendo d̄t etiam Panoz. circa predictuz
c. Iuuenis. q̄ in ꝓcernētibz periculū aie semp tenere debemus qd̄ cer-
tius. Nō ergo est imputādū inducenti dum in dubio ip̄m ꝓubi-
narium tanq̄ idoneū altaris ministrū prudenter declinat. q̄uis cō-
cubiniarius ꝓre ceteris sibi hoc fieri aspiciens in ꝓiudiciū esse ꝓu-
tet. ¶ Secūdo idem p̄z ꝓ theologos. d̄t eñ Alexan. de ales in
quarta parte. q. lxxvij. membro. v. q̄ in dubijs vbi eligere oportz al-
teram partē absolute. sicut p̄z de viatore cui occurrit biuiū semp ꝓ-
tutior est eligenda. Nec ille. bt̄is Tho. etiā sc̄da sc̄de. q. lx. vult q̄-
uis in definiendo seu determinādo dubia sint in meliore ꝓtem inter-
pretanda. dū tñ malis seu periculis debemus adhibere remediū. se-
curius remediū est adhibendū. ⁊ sic in dubio dando remediū. inter-
pretatio debet fieri in deteriozem partem. ⁊ debet tūc ꝓsupponi qd̄ est
deterius. Exemplificat dñs Antoninus in sc̄da parte. vt si video
ꝓsonam ꝓclīnē ad furrū ex fama vel signis tūc tollam ante eū id qd̄
possz furari nō talem determinate iudicando furem. sed ꝓresuppo-
nendo q̄ possit esse fur ⁊ malus. ⁊ sic mihi ⁊ illi ꝓrouideo. Ita in
proposito q̄uis nō licz in hoc dubio ꝓcubiniariū determinate impe-
nitentē iudicare ⁊ inidoneū ad celebrandū. ex ꝓresuppositōe tamē
q̄ aie periculuz hinc inde ex inductione imminet ⁊ absolute vnam

foliū

partē eligere oportet. sequitur q̄ in idoneus necario debet iudicari et inducens de precepto sibi et ipsi puidendo ad hoc tenetur. Alia p̄ regulā in principio in prima delusione periculo peccati mortalis se exponit. Sicut ergo ep̄us scubinarium notorium videns p̄fiteri propterea nō potest salua p̄scientia eisdē ad ordines p̄mouere. vt p̄ superioris dicta p̄z. sed p̄pter p̄seuerantiā cohabitatiōnis cuius oppositū p̄ abiectionē scubine nō p̄stat debet eūdem adhuc non p̄tritum p̄sumere. Ita in proposito agendū. Cuius adhuc alia rō p̄r assignari. q̄ in famia facti qua laborat scubinarium. vt p̄z. iij. q. p̄. c. p̄. nō tollit nisi p̄ p̄rariū factū. vt notat p̄ Panoz. in. c. diligenti. de simo. p̄ partikulare aut p̄fessionē hec diffamia nō tollitur. licz vt cūq̄ ex hac confessione dubiū de uersione eius causetur. hoc tñ vt iam dictū est in ueritate partē interpretari debet a uolente sacerdotem ad celebrandum inducere. Quibz p̄suppositis sequuntur delusiones

Conclusio Prima. Inducēs scubinarium notorium scienter ad celebrandum peccat grauitate et absolute videt peccatū mortale. Ista conclusio p̄batur. p̄mo auctoritate doctorum et ecclie. Secōdo rōne. Auctoritate doctorū sc̄torū p̄z p̄mo. de em̄ gloriofissimus Hieronymus in libro de obitu eius. Deu dñe quid dicā quot hodie sacerdotes te comedūt in altari vt carnes pecuduz immo peius nocte actu fruūtur turpissimo. et te mane masticando comedūt. Ubi dñe latitas. dormis ne. an vigilas vere si velles hoc sacrificiū et mendax fieres et peccatorū socius. Certe dñe si tibi placet equitas. hoc sane impediendū est sacrificiū ne fiat. q̄q̄ sacrificiū in se bonū sit nec possit violari malis sacerdotibz. q̄ malicia nō diuidit sacrificiū. s̄z fit ad sacerdotis p̄iudiciū et damnatiōem. Et sequitur ibidem ad p̄positū. imo et verissime dicā q̄ vitā sacerdotis cognoscit et eū p̄ se celebrare facit fit in eiusdem peccatō p̄sciens necnō et pene particeps. hec ille. Si dicas vt q̄dā cuidā p̄dicanti hanc auctoritatē obiecit. et t̄gitur infra. nono argumēto. q̄ vba Hieronymi reuerētē sunt exponēda. sc̄z qui vitā sacerdotis agnoscit. id est si constat q̄ p̄seuerat in peccatō scubinarium aut alio mortali. iā nemo p̄t scire ipm̄ p̄seuerare. R̄ndetur Hieronymus hoc dicendo p̄supponit q̄ possibile est eū sciri in peccatō. ergo maxime notorium. de quo ad p̄positū scitur malus. Quō autē sciat malus partim supra sc̄do notabili. tactū est. et dicitur infra in hac delusione. ¶ Secōdo p̄bat auctoritate beati Tho. qui apte in q̄libet. xi. vbi supra d̄tales mortaliter peccare. mouēs em̄ questionē de scubinario vitādo. d̄r si constaret mihi sacerdotem esse in peccatō mortali et inducere eū ad celebrā

ad peccatū mortāl. et hoc est fm ius naturale. qz est puocare eū ad mortale. Ius autē postiuū addit plus in penā fornicarij zc. hec ille Ibi clare p̄supponit de notorio ꝛubinario. cū dicit Ius postiuū plus addit in penā fornicarij qd̄ sciat in mortali. et nō possit induci ¶ Tertio p̄bat. de b̄t̄is Vincētius doctor in sermone sc̄do d̄ni ce tertie. post octauas pasche. vbi inuenies inq̄t mō sacerdotē q̄ trīginta diebꝫ c̄tinuis sit paratꝫ ad celebrādū zc. fm vitaz quā mō tenēt clerici comedendo. bibēdo. trufando. et loquēdo de mulieribus forte faciūt quolibet die trīginta pctā mortalia. Et seq̄tur ad p̄positum. et celebrabit talis in dānatōez aie sue. et illi q̄ facit illū celebrare. hec ille. Seq̄tur ḡ q̄ q̄ ꝛubinariū in pctō p̄seueratē notorie facit celebrare peccet ¶ Quarto p̄bat p̄ summistas. Et p̄mo dicit Antoninꝫ tertia pte summe. ti. xliij. c. xij. §. iij. q̄ fm b. Tho. d̄z q̄s ca uere ne iudicat eū quē certitudinalr̄ scit eē malū ad executōem officioꝝ ne sit occasio peccati illiꝫ. vt q̄ notoriꝫ dicat missas q̄ abs non eēt celebraturꝫ. et h̄mōi. hec ille. Sc̄do idē vult Angelꝫ in summa sua. ti. clericꝫ. viij. nedū de ꝛubinario. s̄z etiā de oibꝫ in crimine iacētibus. vbi q̄rit an abstinēdū sit a clericꝫ in crimine iacētibus quo ad sacramentoz receptōem. Tertio sibi mō euidenter idē p̄z in summa p̄ sanella titu. p̄fessor. ij. §. iij. Et p̄firmat etiā istud p̄ Guilhelmū par r̄h̄isēsem in de sacris. q̄ p̄ba p̄dicta Gregorij in pastoralī assumēs de q̄ iudex puocat nedū ꝛtra eū q̄ maiestātē iudicis nō veret temere intercedere. s̄z etiā ꝛtra eū q̄ talē ad intercedēdum sciēt̄er mittere p̄t̄imit. Insup̄ idē tenet Gabriel vbi supra. lectōe. lvij. dices. Qui sciēt̄er malū sacerdotē in sua malicia durātē ad celebrādum induceret haud dubiū grauit̄er peccaret. ¶ Quinto p̄ncipalr̄ auctoritate ecclie p̄bat etiā. de em̄ decretal̄ in. c. fi. de tēpo. or. q̄ in crimine iacētis monēdi s̄t̄. et sub interminatōe diuini iudicij obtestādi. vt in testimo niū sue dānatōis in susceptis etiā ordinibꝫ nō ministrēt. hec ibi. Seq̄t ḡ a ꝛtrario sensu q̄ a nemine monēdi sunt seu iducēdi. videlz q̄ ministrēt sub eadē dānatōis pena. Cōstat autē ꝛubinariū notoriū in crimine iacere. vñ ex q̄ textꝫ intelligit̄ verꝫ de occulto. multo magis verificat̄ de notorio Itē eodē p̄cepto q̄ ab ecclia p̄cipit p̄ciso ne ingerat se diuinis. p̄cipit et cuilibet ne sibi cōsuet. de Durādꝫ in q̄to. dii. v. Ita a sibi hic arguit̄. cū ip̄a celebratio. vt iaz dictū est ibi ꝛubinario p̄ eccliam p̄hibeat. etiāz p̄ eccliam p̄hibet. ne q̄s ei in h̄ cōsuet̄ ip̄m ad celebrādū iducēdo. Istud p̄firmat a sibi ex lege scri pturē. p̄hibita em̄ fornicatōe. p̄hibet̄ iductio ad eādē et alluciat̄. vt puta oscula. tactꝫ. munuscula. et h̄mōi. etiā sub pena pcti mortāl. vt de b. tho. 2. 2. q. cliij. Accessoriū ei seq̄t̄ suū p̄ncipale. ita i p̄posito

Foliū

¶ Secūdo pbatur rōne. Prima rō sumit ex s̄bis. be. Tho. ubi su-
pra videt. Quicūq; p̄stat sacerdotē esse in mortali ⁊ inducit eūdez
ad celebrādū peccat mortāl. sed inducētī p̄dicto p̄stat notoriū con-
cubinariū humano mō esse in mortali. als est notorius nō dicet. q̄
sequitur q̄ inducens eū ad celebrādū peccat mortāl. Si dicas vt
multū. q̄n voco aut induco ꝑcubinariū ad celebrādū nō video eum
actu peccantē q̄n ergo eū absq; ꝑcō potero ꝑcōrez in mortali iu-
dicare. R̄ndet. q̄uis de mortali ꝑcō ꝑcubinarij nō habeat noti-
ritia ⁊ certitudo euidētie seu demonstratōis. habet enī q̄ sit in mortali
certitudo moralis desup que p̄cedit ex pbabilib; ꝑiecturis grossis
et figuratib; s̄m p̄m. vñ talis vt hic in materia morali sufficit. Nec
sic pprie iudicat in mortali. sed vt supra patuit. timeat ex p̄sumptōe
in eodē. Donat ergo casus vt Ap̄lo. p̄. ad Corinth. v. q̄ q̄s nō de-
beret comedere cū fornicarijs manifestis. Aut q̄ sup uenies ad mēlaz
ꝑcubinarij comedētis nō potuit nec debuit cū p̄ tūc p̄sumere crimino-
sum pbabilr. Aut potuit. si nō ergo potuiss; secū comedere ꝑra p̄-
ceptū ⁊ doctrinā apostoli. Si potuit eū pbabilr p̄sumere crimino-
sum. vt scz s̄m Liram ibidē p̄fundere ⁊ emēdare. sic habet p̄po-
sitū. scz q̄ poss; q̄s pbabilr ex euidētib; signis aliū pbabilr in ꝑc-
cato p̄sumere. salte ex p̄suppōne. vt supra dictū est. ⁊ eūdz in morta-
li timere. Quo mō als b̄tis Joannes bap. a ꝑcō temerarij iudicij
potuit excusari dū Herodē de crimine nō p̄terito t̄m. sed etiā de ꝑe-
senti arguit solū hoc sc̄tes p̄ signa pbilia. v̄puta p̄ diffamā. coha-
bitatōem. ⁊ s̄lita. Et s̄liti mō poss; applicari de notorio vsurario que
ecclesia ꝑcepit arceri a ꝑmuniōne altaris. ⁊ eius oblatōes nō esse re-
cipiēdas. vt p̄ in. c. q̄ in oib; de vsuris. Si enī nesciret quis mora-
li certitudine in mortali ꝑcō. tūc doctores. vt b̄tis Tho. Albertus
Bonauētura Alexāder ⁊ alij supponerēt falsum. q̄n dicūt q̄ illi q̄
scitur in manifesto ꝑcō mortali debet renegari ꝑmuniō. ¶ Secūda
rō ex eodē fundamēto. ⁊ est ipius Angeli. Predictus inducēs indu-
cit ꝑcubinariū ad mortale ꝑcām. Dans ei ad hoc efficacē occasiōnē
ergo mortāl peccat. Antecedēs p̄. q̄ ꝑcubinarius ad celebratōnem
ad quā inducit sp̄ mortāl peccat. p̄ ca. si supra allegatū. ⁊ p̄mo ꝑe-
riculo patuit. Et d̄t Bonauētura in q̄rto. dis. xij. q̄ ꝑcubinarij nō
sunt digni celebrare. ⁊ q̄n celebrant nō sunt digni ꝑficere. ⁊ q̄n ꝑfici-
unt nō sunt digni sumere. hec ille. Si dicas. ego v̄tor malicia cō-
cubinarij in bonū solū ministrādo sibi p̄ actūs materiā peccandi.
R̄ndet p̄ eūdz b. Tho. vt infra ad sextuz argumētū declarat. q̄nis
in casu vt ibidē ponit hoc liceat dū quis v̄titor malicia alterius in
bonū. hoc m̄ solū fit in necessitate ad redimendū v̄p̄tatiōem ⁊ nou

prebet volūtaria materia pcti. scz vt act^o pctō diunctus fiat. In casu
 aut nro nec ē necessitas legitima vt patebit. nec inuice veratio redi/
 mit. s; act^o celebratōis ꝑcubinarij demerito^o volūtaria in eo cau/
 sat. iō secus. qre peccat vt etiā in scda ꝑclusione patebit. Un ꝑz cui/
 denter si licet sic vti malicia ꝑcubinarij in sacramētoꝝ ministratōe
 absq; pctō. tūc etiā pastor possz ei^o malicia vti bonū z ꝑmittere sibi
 absq; pctō curā aiay qđ ꝑstat illicitū ēē put supius. q. j. ꝑbat. g. z in
 casu nro tal^o vsus illicit^o ꝑhibet. ¶ Tertia rō. In morali materia si/
 cut ad pñs ēē ꝑstat vbi de pctō mortali qrit aut piculo ei^o si dimic/
 ritur certū. z incertū agat. mortali peccat vt ꝑ maximā sup in alla
 pma ꝑclusione patuit. q maxima cū in dubio vera sit. q̄tomag; h in
 casu nro amolior certitudo q̄ dubitativa habet de h^o ꝑcubinarius
 nō sit idone^o z tñ inducat. s; ꝑdict^o inducēs agit hmoi. q; si nō eū
 induceret nec sibi nec alteri piculū pcti imineret. qđ tñ ipm inducē/
 do ꝑtingit. g. seq̄ q mortali iducēdo peccat. Et dixit qđ s solēnis q
 inducēs notoriū ꝑcubinariū ad ministrādū sacramēta sine necitate.
 gñ^o ipis peccat z i malicia eū excedit qñ als notori^o nō fuisset factur^o

Cōclusio Scda. Curat^o aut rector ecclie cuiuscūq; ꝑcu/
 binariū notoriū ad celebrādū nō dz admittere
 nec sibi req̄sita ad h ministrare. Nec scda ꝑclo seq̄ pma. z ꝑt ꝑ eadē
 media vera ꝑbari. qz ad idē gen^o moris reducunt admittere ꝑcubi/
 nariū ad celebrādū z eundē ad h inducere. ꝑpter tñ nōnullos ad/
 huc vera varijs cōsēdit medijs. Tum ex ꝑte occasionis z sensus in/
 pcti ꝑcubinarij. Tū etiā ꝑcipue ex ꝑte scandali qđ curat^o in h effi/
 caciter causat. Prima rō. q̄cūq; nō ꝑhibet mortale in ꝑximo dū ꝑe/
 et casus se offert. s; poti^o volūtaria coopaf peccat mortali. s; curat^o
 seu rector admittēs celebratuz ꝑcubinariū in ecclia sua aut sibi ad
 h req̄sita āministrans agit hmoi. g. Maior ē nota. obuiat em ꝑcep/
 to correctōis fraterne de pctō mortali ꝑmittēdo. Et oñdif ex b. tho.
 in de ꝑfectōe ch̄stiane religionis ꝑ Nicolaū dincelspiel. qz eodez
 ꝑcepto q̄ ꝑcipif q̄s diligere ꝑximū. ꝑcipif ꝑtrariū malū vt ē mortale
 ab eo remouere seu ꝑcedire. sicut videns incedentē aliq̄e ꝑ viā cre/
 dens q̄ in ea statim incideret piculū mortis peccaret. nisi retraheret
 eū. ¶ Minor ꝑz. qz curat^o mortale qđ ꝑcubinari^o ꝑ. c. si. vbi supra
 ꝑmittit ꝑ admisionē seu req̄sitorz āministratōem nō ꝑcedit. s; ad h
 poti^o ꝑuocat cū tñ libere in ecclia sua h ꝑcedire posset. Cōfirmat
 hec rō. si em sano ꝑctēti cōicare publice. nō tñ in festo pasche pastor
 tenet sibi eucharistiā denegare qñ scit eū etiā in occulto pctō ꝑpter h
 fm ꝑerz de pa. in. iij. dif. ix. qz tenet ꝑximū a pctō ꝑhibere. mlto for/
 tius curat^o eadē rōne ꝑcubinariū exntem in notorio ꝑctentē celebra

Foliū

re ubi etiā fit cōmuniō d; cohibere Et p̄ p̄ns nec ali⁹ eū ad celebrādū
d; acceptare. vt statim dices. vnicuiq; eū mādāt curas de pximo suo
¶ Si dicat curat⁹. ecclesia cōcubinariū admittit. tunc ego eū dē i ecclesia
mea nō admitterē Rūdef. vt patebit ad p̄mū argumētū. q; ecclesia
nullo mō ad celebrādū cōcubinariū admittit. s; pot⁹ phibet. nec ec-
clesia ipm admitti admittit. vt iā p̄ma cōlone tactū fuit. Nec s; vi-
deat mirū. si em ecclesia ppter irreuerētiā sacri altaris vitādā phibet
sacerdotibus sub pena peccati mortalis ne vasa sacra et corporalia
ad sacrificiū altaris req̄sita immūda seruentur aut admittant. vt
infert Angel⁹ p. c. ij. de casto. eu. Cur imūdū z infamē inimicū regē
ad mēsam altaris ei⁹ sacissimā admitti nō phiberet. Lū etiā ois ec-
clesie reuotio. vt inqt scho. in q̄rto. dis. viij. in ordie ad istud sacm
habeat. ¶ Sed arō. Predictus admittendo seu s̄ministrādo req̄sita
psentit in pctm mortale. q; p̄ Tolm ad Romā. p̄ peccat mortali. An
cedēs pbat. q; volūtariē absq; legitima necitate cōcubinario req̄sita
ad celebrādū amministat z eū dē p̄ sensum cooptōis ad h̄ ad-
mittit. q; eū celebrādo cōcubinarius peccat mortali in pctm eius cō-
sentit. In signū cui⁹ psentias quas sibi interdū negaret ipō celebra-
re volūtariē tribuit nolēs eū nō celebrare. ¶ Si dicat. ego volo z
psentio in sacrificiū. z admitto z cooperor ad actū celebratiōis ei⁹
q; cū sit act⁹ exterior fm opinionēb. Tho. nō addit maliciā actū in-
terioris puerse volūtatis eius. in q; volūtate iā ipē h̄us pctm pfecte
pplenit. q; nō pecco Rūdef. licz talis actus exterior celebratiōis de
se nō dicat maliciā etiā in cōcubinario. tū maliciā in ipō. accui h̄mōi
semp aut frequenter adiūgit. In signū cuius cōcubinarius hoc actū
celebratiōis demeretur. z mortali (vt paruit) peccat. Et ideo necessa-
rio seq̄tur. q; curatus eū cū psensu admittēs ad hūc actū celebratio-
nis seu ipm inuās. q; ex psequenti in pctm eius psentit Istud cla-
re videt de Tho. de peccate z causante pctm in se vel in alio innuere
in de malo. q. p. arti. ij. z. q. ij. arti. vi. sub his verbis. Quādo malū
semp aut in plurib; adiūgitur bono qd p se quis intēdit. tunc talis
se; peccando. q; quis malum per se nō intendat. non tū excusatur a pec-
cato. q; z si nō velit malum fm se z principaliter. tamen hoc ipsum
vult ex psequenti. magis em vult incidere hoc malum q; carere tali
bono. hec ille. Exemplificat in peccato proprio. vt de furante calicez
psecratum. qui peccatum sacrilegū nō aduerit. z tamen ex psequē-
ti in ipm psentit. Exemplificatur etiā de peccato alieno ipm causan-
do ad ppositū p Albertuz in quarto. distin. xvij. vbi dicit q; curatus
solū admittens sacerdotē q; in cōmuni nescit discernere inter morta-
lia ad audiendū p̄fessionem mortali peccat. q; quis curatus solum sa

eramentū penitētie et hunc actū bonū q̄ est a peccatis absoluerē velit et
 intēdat. ex sequenti tñ in peccatū p̄sumptōis p̄iunctū illi? sacerdotis
 p̄sentit. Isrealis hoc ip̄m p̄us in volūtate peccate p̄miserit. Ita in p̄po
 sito. curat? admittēs p̄cubinariū ad celebrandū in peccatū ei? q̄ talis
 celebrādo p̄mittit ex sequenti p̄sentit q̄nis sacrificiū solū velit et peccatū
 ei? nō aduertat. Cōfirmat hec rō p̄ p̄pōnem illā maximā
 durādī sup̄ius allegatā. puta qñ q̄s h̄z legitimāz cām negādī id qd̄
 peccat. nec hoc sine mortali accipit si dat qd̄ peccat p̄sentit in peccatū acci
 pientis. sed curatus ecclesie habet legitimā causam negandi celebra
 tionem ne se celebret ibidē p̄cubinatio ut p̄ dicta et iā in hac conclusi
 one et corollarijs dicēda notari p̄t. Et iā p̄cubinari? ut sup̄ patuit ce
 lebratōem nō attētat sine mortali peccatō. seq̄t̄ q̄ p̄ hāc maximā Durādī
 di etiā p̄positū. Per h̄c etiā mediū ut sup̄ patuit p̄bat Durādī q̄ sa
 cerdos admittēs et nō negāe notorio peccatōi eucharistiā dū peccat. pec
 cat mortāl̄ et p̄ p̄sentum ei? peccatō cōicat. Cur q̄ curat? seu rector ad
 mittēs et nō negans p̄cubinatio notorio peccatōi celebrare ip̄am cele
 bratōem nō cōicaret ei? peccatō cū p̄cubinari? celebrādo etiā cōicat. et
 cū h̄ qd̄ apli? est p̄ccrat q̄ Tertia rō p̄pter qd̄ vniūq̄q̄ tale et il
 lud maḡ. s̄z admittere p̄cubinariū ad b̄nificiū ad celebratōem insti
 tutū est malū. qz p̄cubinariū celebrare ē malū. q̄ ip̄m admittere ad
 celebratōem ē magis malū. et p̄ p̄ns illicitū. Ista ē etiā rō b̄ri Tho. in
 qd̄libet. viij. ar. vi. q̄re malo nō p̄t dari b̄nificiū eccl̄asticū. De etiā ad
 platōem v̄ eccl̄asticū officiū oportet eligere aliquē q̄ sit simplr bonus.
 qz mal? p̄ qd̄libet mortale reddit indign? ad qd̄libet sp̄iale exequen
 dū. Et ad h̄ allegat Dionysii in epla ad demophilū loquentē de sa
 cerdote q̄ nō ē grā illuminat?. nō ē ille in q̄t sacerdos. s̄z inimic? dolo
 sus reclusor sup̄p̄si? et lup? sup̄ d̄nicū pplin pelle armat? ouina. Dec
 ibi. Media etiā ordināda sunt fm̄ exigentiā finis. qd̄ nō fit dū p̄cu
 binarius indign? ad celebrandū admittit. aut sibi iunamentū ad h̄
 p̄stat. Quarto p̄bat. Cōcubinari? celebrādo scādalizat primū
 mortāl̄ q̄tū in ip̄o est. q̄ cū adhuc actū p̄ quē scādalizat admittēs
 seu p̄ instrumēta rep̄ta ad hoc cū iunās existēs causa sine qua nō
 peccat mortāl̄. Antecedens aperte p̄ p̄ Schorū in quarto. dist. xij.
 vbi de sic. De peccatore publico seu notorio. certū est q̄ ante penitē
 tiam peccat mortāl̄ p̄ficiendo. nō tñ qz est in mortali. s̄z qz scanda
 lizat. hec ille. et applicat ad p̄cubinariū. Rō qz notoriū peccatū (ut su
 pra patuit fm̄ b. Tho.) scādalū p̄stat et ap̄titudinē ad peccatū. Nō
 autē scādalizat celebrādo p̄z. qz maximū sp̄iale bonū sub p̄ri. nō po
 nit. Nō etiā minus bonū sp̄iale est actus ordinis q̄ ip̄e ordō. imo
 fm̄ Albertū in q̄to. dist. xxij. cum ordō sit p̄pter ip̄m. ideo manus

Foliū

eo est. s; ꝓcubinariū admittēs ad ordinem scādalizando ponit sub
periculo bonū spūale ꝓccat mortali s; bñm Tho. supius allega/
tū in q̄to. dist. xxiij. q̄ etiā eūdē admittens ad actū ordinis, vtpu/
ta ad celebratōem. ponit spūale bonū sub periculo. ꝓccat mortali
Si em̄ ꝓpter periculū ꝓceptus act⁹ spūalis ꝓdicandi nō ꝓt sibi abs/
q; ꝓctō ꝓmitti. seu ad h̄ cū ꝓsensu admitti. vt sup ꝓ te. Tho. ex ver/
bis Gregorij ad h̄ allegatis patuit. Quō q̄ ꝓpter piculū ꝓceptus ꝓ
irreuerentie ꝓcubinarius ad hūc actū celebratōis (q̄ maior sub sole
nō ertat) absq; ꝓctō ꝓ sine scandalo admitti posset. q̄ Cōsequenter
iā tā sacerdotū q̄ laicorū varia ꝓnt notari scādala. Unde ꝓtermissio
scandalo q̄ ipimet ꝓcubinarij in eoz vitio ac statu scādalo firmāf
cū eque cū castis ꝓ honestis honorant q̄s q̄so ex hac radice nō cre/
deret scandalū ꝓ piculū grande alijs sacerdotib; ꝓsertim simplici/
bus imminere vt ad silia labant. Rursus timendū q̄ celebrādo nō
nulli sacerdotes infecti ac laicorū plurimi exēplo ꝓcubinariorū sedu/
cti eucharistiā in eoz damnatōem vt ipi recipiūt nō estimantes dis/
cussionē magnā. neq; tāā ad celebratōem aut ꝓmunionē eē necessa/
riā plus moti ex ꝓcubinariorū factis q̄ ꝓbis ꝓho. ꝓ. ethicorū t̄state cū
dr. Sermones q̄ sunt de actib; minorē fidē h̄nt q̄ opa. q̄n igit ser/
mones discordant ab his q̄ sunt s; sensum operib; ꝓp̄eti ꝓ relecti
fiunt. etiā ꝓ vez ꝓ eos enūciatū insup interimūt. bec ille. q̄ Taceo q̄
plures vt verisile est minorem h̄nt reuerentiā ad diuina sacramēta
q̄ eadē vidēt tractari ab imūdis ꝓcubinarijs. ꝓ sic nō solū tradi a
canib; qd̄ minus ē. s; etiā qd̄ maius est ab ipis recipi Et vrinā nōnū
q̄ aliq̄ rei patientiā sup his minus catholice ꝓsiderātes. dū bec ꝓ
abominabiles ꝓcubinarios fieri ꝓspiciūt interdum in fide nō va/
cillarēt. Taceo scandalū etiā aliud singulare puta ꝓtumacie qd̄
ꝓcubinarijs laicis ꝓtingere ꝓt. dū sc; ipis an ꝓcubinaz abiectionem
a sacerdotib; (q̄ vt sup ad h̄ sub pena eterne dānatōis tenent) negat
ꝓmunio. q̄s q̄so dubitat q̄n eoz plurimi sacerdotib; his ꝓterue tūc
rīdebūt. Cur ꝓcubinas nostras an sacramētū ꝓmunionē cogemur
abijcere. cū sacerdotes ipi manētib; cū ipis eoz ꝓcubinis indies ꝓ ce/
lebrāt ꝓ vt nos etiā publice cōicant. Aduertāt igit eccliaz rectores
iuxta euāgeliū eē scriptū. ve illi ꝓ quē venit scandalū

Corollarium primū Curat⁹ siue rector cuiuscūq;
ecclie d; missam ne totū ꝓcu/
binarij impedire ꝓ petēti requisita hec sibi tenegare. Istud ꝓz vbi sup ꝓ
dictū Hieronymi. vbi dr̄ h̄ sane sacrificiū ē impediendū. Q̄ at hoc
impedire se nō sit illicitū patꝓ a signo. habet em̄. xxxij. dist. ꝓter. s.
verū. vbi papa duob; ducib; scribēs inq̄. q̄tū potestis tales forni

rarios ubi oportuerit a sanctis ministerijs phibentis. Quis rō su
 pra i scda cōclusōe patuit Et cōfirmat. d. em. xxij. dist. q. pt 2 ad idē
 lxxij. dist. error. 7. c. cōsentire. Qui p̄ obuiare 2 p̄urbare p̄uersos
 et nō facit nihil aliud est q̄ sanere impietati eoz. neq̄ oe caret scru/
 pulo secrete societatis. Sicut ḡ fariolo volēti se ledere nō dandus
 sed negādus est gladius. ita nec ꝑcubinario volēti celebrare danda
 sunt req̄sita aut ad celebrādū licētia. sed sibi petēti sunt deneganda.
 Et ꝑ p̄ns curatus missam eius debet impedire. als nō impediedo 2 req̄
 sita p̄stādo quincitur peccare. Cur em̄ nō peccaret pastor seu rector
 alicuius ecclie q̄ volūtate absq̄ necessitate porrigit hostiā 2 vinuz
 ꝑcubinario ad celebrādū. quē scit aut scire debz absq̄ mortali pctō
 sacrificiū nō posse pficere. Cū ipsi tabernarij hospites seu patrefa/
 milias peccēt mortālī. dū publice cibos q̄b̄ ieiuniū ab ecclia p̄ceptū
 soluit. ministrāe eis. sed in quibz nulla apparet excusatio legitima.
 Dant em̄ occasione ad mortale pctm̄ primū scandalizātes. p̄nt ad
 longū Gabriel ostēdit in q̄rto. dist. xvi. 2 ibidē cū subscriproibz do
 ctorz ponit hāc fuisse cōclusōnē facultatis theologie studij Magūti
 nensis In hoc tñ casu longe minor est certitudo de pctō cui p̄statur
 occasio q̄ in casu nostro

Corollarium Scdm̄. Sicut curat⁹ admittēs ꝑcubi/
 nariū notoriū in ecclia sua ad celebrādū
 peccat. Ita quis alius q̄ eūdē ad celebrādū acceptat. Istud pz. qz cō
 sentit in ei⁹ pctm̄. vt p̄ rōnes scde cōclusionis patuit. Et sp̄cālī nūc
 tali rōne p̄bat. qm̄ accipit seu exigit sacramētū ab idigno 2 infami
 cū posset habere meliorē q̄ rite 2 licite sibi hoc ministrēt peccat mor
 talī. qz talis vt vult doctor subtilis in quarto. dist. v. recipit sacra/
 mentū ab eo cui nō incūbit ministrare. assignans hoc p̄ rōne quare
 recipēs baptisimū (q̄ tñ sacramētū est necessitas) a ꝑcubinario
 nō ordinario. cū posset habere meliorē cui incūbat ministrare peccat
 Et d̄t ibidē Landulphus q̄ mortālī. Sed acceptās seu exiges ꝑc
 binariū ad celebrādū agit h̄mōi. p̄ em̄ libere ibidē v̄l alibi missaz ꝑ
 ꝑcubinariū celebrādā p̄ honestos nō ꝑcubenarios sacerdotes sup/
 plere 2 animabz subuenire q̄b̄ rite celebrare incūbat. Concubinari
 us autē cū sit infamis. vt pz. iij. q. p. c. p. Ideo sibi nō incūbit rite ce
 lebraz. 2 ꝑ p̄ns eū ad celebrādū vocās aut acceptās necario peccat
 ¶ Si dicas. hñ cōcedo q̄ inducere nō ꝑcubinariū ad celebrādū
 sit pctm̄. sed miror q̄d huc sup̄ iam dicitis q̄ ꝑcubinario oīno iā pa
 ratus celebrare. 2 q̄ iam se ad hoc offert nō possz admitti nec ad ce/
 lebrazdū acceptari Rñdetur. ne mireris. qz idē gen⁹ peccati est ef/
 ficaciter cooperari iā ꝑcubinario parato celebrare 2 eūdē nō paratū

Folium

Inducere. solum est additio et circumstantia per accidens penes presens et absens et non formalis ratio obiecti in peccato variatur. sicut de peccatis alienis seu participantibus in alterius peccato volentis iam peccati redici solet. Unde sicut idem genus peccati mortalis est episcopus non paratum inducere. et eundem paratum ad hoc iuuare et cubinario scienter ordines offerat. ita in proposito. Unde qui paratum iam cubinarium ad celebrandum suis stipendijs et presentijs stipendiat ne missa eius omittatur quid aliud ostendit nisi quod sibi peccatum proximi seu eius damnatio non satis displicet. et persequens. ut supra in quarto notabili etiam tactum fuit grauissime peccat. Confirmat hoc aperte per Chrysostomum supponendo ex prima conclusione quod cubinarius paratus et volens celebrare mortaliter peccat. Allegans enim illud Marci. iij. Pharisei consilium fecerunt cum herodianis aduersus Iesum quomodo eum perderent. Iesus autem secessit ad mare cum discipulis suis et sic dicit. Sciens inquit dominus consilium eorum non dixit ostendit. sed vna reddita ratione recessit. ne magis insaniaz eorum excitaret. quod non potest fieri ut malicia ratione placetur. ignorantia quod dem ratione placatur non malicia. sed amplius excitatur. Sciens ergo illos paratos ad male faciendum secessit. non quasi timidus subterfugens se ab eis. sed quasi misericors parcens eis. ne eos ad opus impium amplius irritaret (et sequitur hic ad propositum) quibus enim inquit qui paratus malum facere apud deum iam fecit. tamen qui intelligit paratum esse aliquod opus malum facere. et irritat eum datus ei occasione ut impleat malum ipse particeps est peccati eius. Ut quod res mala exitum suum per te inuenit. et qui sine te fuerat periturus. aut quantum ad voluntatem suam iam perditus erat. ut quid per te impletus est perditio eius. hec ille. Et allegatur in de vita iesu prima parte. c. lxxij. Ite ponatur et esto quod ita esset quod iuuando iam paratum cubinarium solum ad actum exterioris celebrationis nullum in eodem per hoc causares peccatum. ita quod malicia peccati tota in voluntate cubinarii consummatata sit. Adhuc tamen ex alio fundamento eum iuuando seu acceptando grauiter peccares quod patet a minore. ut quidam doctor Theo. dixit. Si enim actum exteriorum quo quis conatur alterum ledere in corpore tenemur impedire propter proximum. etiam esto quod non fiat propter inuadentem qui iam supponitur peccatum in voluntate consummatum. quanto amplius in proposito. ubi lesio fit anime proximi per actum exteriorum. hunc ipsum actum impedire debemus. Unde cum actus exterior missae in quantum fit a cubinario. ut iam in secunda conclusione per Scotum patuit proximum scandalizat. non autem voluntas cubinarii que latet. sequitur quod etiam esto quod propter cubinarium ipsum

missa non deberet impediri. adhuc tamen propter alios proximos ipsius missam quibus hoc modo convenienter et rationabiliter potest impedire debet. hec ille

¶ Sequuntur argumenta contra dictas conclusiones et corollaria vna cum solutionibus adiunctis

Arguitur Primo Ecclesia sustinet et tolerat concubinos in ministerio quod celebrant per experientiam esse ubique fieri videtur. ergo non videtur peccatum concubinarium ad celebrandum inducere. Si dicas. esto quod ecclesia concubinarium toleraret si solum videtur per patientiam. et persequens inducens eundem ad celebrandum non est tutus in foro conscientie. iuxta textum in. c. cum iam dudum. de presbitero. ubi sic dicitur. multa per patientiam tolerantur. quae si reducta fuerint in iudicium episcopi. gente iniusticia non debeant tolerari. Contra hoc videtur directe replicata per concilium Constantiense scilicet et Basiliense. vult enim hoc concilium. ut notat dominus Antonius in. in. parte. xi. c. xvij. quod non tenentur fideles vitare sacramenta concubinariorum aut eorum divina. nisi postquam fuerint denunciati per plures publice quod euitent. Unde ipse in eadem parte. xi. c. xv. ponit bullam concilii Constantiensis. de super. cuius tenor talis est. Nemo deinceps a communione alicuius in sacramentorum receptione aut ministratio preterea cuiuscumque sententiae aut censurae ecclesiasticae seu prohibitionis ab homine vel a iure tenet abstinere. vel aliquam vitare. nisi fuerit in certa persona a iudice denunciata specialiter et expressa et excepto casu de iniectione manus in personas ecclesiasticas notoria et hec ibi. Quod dominus. quod argumentum primum hoc falsum assumit. non enim ecclesia tolerat concubinarium in ministerio. ita quod ad hoc sine necessitate potest induci. ut in casu nostro contingit. Aliud ostenditur aperte per Panor. in. c. vestra. de coha. cleri. et in. ubi dicit. Ille solum tolerat ab ecclesia qui non fuit damnatus. nec confessus. nec huiusmodi operis evidentia. hec ille. Sequitur ergo ad oppositum a contrario sensu. ex quo concubinarium notorium huiusmodi operis evidentia quod non tolleratur ab ecclesia. Insup idem ostendit sic. Si concubinarium tolleretur ab ecclesia. cum triplex sit ecclesiae tolerantia. ut notat Joan. and. in mercurialibus. in regula peccati. lib. sexto. hoc esset aliqua illarum. sed hoc non. Aut enim primo tolleraret seu permetteret propter maius malum vitandum. sicut permittit prostibulum. sed hoc non. quia concubinarium suspenderit. et ipsum deus celebrat pena irregularitatis affligit. ut supra patuit. Aut secundo ipsum tolleraret propter maius bonum quod speraretur. sicut in eos permittit prohibens eis in ritu eorum fieri impedimentum sed hoc non. oppositum enim in casu nostro hic agit per prohibitiones et censuras impedimentum prestans concubinario ne ipse celebraret.

Foliū

Aut tercio permitteret consentiendo propter rem licitam. sicut permittit clericum degradari et sequenter occidi. Sed nec hoc modo concubinarium ad celebrandum admittit in signum cuius sub pena eterne damnationis. p. c. si. ubi supra. hoc ei prohibet. Unde ecclesia omnino in hoc est aliena. eo quod huiusmodi illicitum est sentire malo et nudas sententias damnabilis est. ut in c. felicis. de peni. libro sexto. Nequaquam ergo ecclesia concubinarium in ministerio tolerat. Hoc ipsum etiam patet a signo. nam ecclesia post concilium Constantiense et etiam Basiliense ipsos equaliter sicut antea in censuris tenet. nec per huiusmodi consilia eos aut aliquem censuris innodatum intendit releuare. Unde decretum concilii Basiliensis postquam mitigat eam erga christi fideles ut possent audire diuina eorum notauit. et post ita subdit. per hoc tamen excommunicatos suspensos interdictos seu prohibitos non intendit in aliquo releuare. nec eis quomodo libet suffragari. Datum anno domini. M. cccc. xxxv. quinto idus Junij in sessione. xx. hec ubi. Sequitur ergo si ante concilia ipsi concubinarij fuerunt in censuris. quod hodie etiam in eisdem maneat. et persequens ab ecclesia non toleratur. Denique dicitur. esto quod ecclesia toleraret concubinarium in ministerio. ita quod eisdem celebrantem nulla censura puniret. quo modo adhuc tunc iuxta primum notabile predictum conclusio predicta manet vera inferius ad. xi. argumentum tangeat.

Ad replica De concilio Constantiense directe in contrarium responderetur. quod hoc concilium solum propter christi fideles tollit censuram ecclesie. que prius ita vigebat quod christi fideles non poterant interesse diuinis concubinariorum. Non autem tangit casum nostrum in iure nature fundatum. Unde considerandum quod potest notari ex libro Tho. ubi supra in quo glibetis. duplex vitatio concubinarij. Una que fundatur in iure positivo. scilicet propter ecclesie censuram. et illam sola tollit concilium predictum. ut patet inueniri bullam predictam debite. Dicit enim bulla. quod nemo a communionem alicuius in sacramentorum receptione aut administratione preteritum cuiuscumque censuram ecclesiasticam. et quoniam censuram solum potest esse de iure positivo. Et non de preteritum iuris cuiuscumque sine nature siue diuini. Alia est que fundatur in iure nature. de qua nunc ad propositum. et hec non potest tolli per ecclesiam seu concilium. nec per ipsum tollitur. ut supra primo notabili patuit. Istud euidenter per ipsam ecclesiam et canonem potest ostendi. Eadem rationis alicuius est hic in administratione sacramentorum et receptione. prout in bulla predicta tangitur. Si iam constat ubi ius nature et ratio obstat quod ecclesia propter istam bullam in administratione sacramentorum non admittit quod notorio peccatori possit sacramentum eucharistie administrari. sed prohibet. ut patet

2secra. distin. ij. p dilectōe. ergo nec ad ppositū ubi ius nature ob
 uiat ipsa ecclia de receptōne sacramenti ut suo modo sit in inductio
 ne pcurarij ad celebrandū cedit. ¶ Et confirmatur istud p quēdā
 viri usq; iuris doctorem in ppendio suo iuris canonici circa titu. de
 cohabi. cleri. 7 mulie. qui de Uellem inquit libenter scire quo noie
 appellaretur doctor ille qui auderet determinare romanū pontifices
 posse cedere legem q; quilibet sacerdos poss; tradere eucharistiam
 cuiuslibet notorio peccatori nō disposito se emendare. qz ess; cōtra rō/
 nem. textus in. c. pro dilectōe. de se. distin. ij. cōtra quā papa nō po
 test statuer. nō ergo dicta pstitutio Constantiensis ita simplr est in
 telligenda q; velit laxare harenas clerici notorij fornicatoris. hec il
 le. Quis em diceret q; prouida sancta mater ecclia ccedat ut q; fra
 trem suū ad mortem qui als tūc nō fuiss; moriturus inducere poss
 sit. sicuti cōtingeret si notoriū suspensum 7 criminōsum pcurariuz
 ad celebrandū inducere ccederet. cū celebrando (ut supra etiam p
 ipam eccliam patuit) mortaliter peccat. Itaq; absurdū est talia di
 cere. imo implicat dicere. ecclia precipit pcurario sub pena irre
 gularitatis cuius pene rigorem cōsilij predictū confirmat ne celebret
 Et eadem ecclia ccedit alteri q; eūdem pcurarium ad celebrandū
 dum volūtarie sine necessitate inducat. 7 sic idem ccederet 7 probi
 baret. atq; p alios laqueum pcurario transgrediendi pceptum
 eius poneret 7 incitaret. qd impium est sentire. ¶ In signū veritatis
 predictorū dñs Antoninus 7 alij qui cōsilium Constantiense erga
 christifideles in hac mitigatione extollūt approbant 7 pro releua
 mine ad diuersos casus cōstanter apponunt. Nihilominus predi
 ctos inducentes pcurarios ad celebrandū nō excusant per hoc
 cōsilium. sed offino hanc inductōem dicūt illicitam esse 7 dare oc
 casionē peccandi ¶ Aduertāt ergo instantes pdicti ne nimīū iuri po
 sitiuo inmitātur 7 discant hoc ipm a iure nature discernere. vñ Lan
 cellarius in regulis moralib; de In offi iure positiuo q;trumcūq; po
 sitiuo bene instituto aliqd cōtinetur de iure naturali 7 diuino. Se
 cernere aut ius diuinum 7 naturale a iure positiuo sicut est difficile
 ita maxie necessariū 7 vtile in offi materia morali. hec ille. ¶ Stat
 ergo hec veritas bene q; vitatio pcurarij quo ad ius positiuū tol
 latur 7 eiusdē vitatio ex circūstantia ppter ius nature qd obstat tol
 li nequeat. sicut a simili p; de notorio pfugo monacho non referen
 te suū habitum. Talis em in celebrādo sū ius positiuū debet vitari.
 q; defacto est excoīcat^o. p. c. ut periculosa. ne cle. vel mo. li. vi. Jā
 aut ppter pdictū cōsilij nō optz. Atq; adhuc ppter ius nature cō/
 currentis 7 obstat ad celebratiōem non p; induci absq; pctō. tum

foliū

propter scandalū, tum quod quibus tenet non existente causa legitima ea-
gere mortale in proximo. et presertim, quod talis cum hoc celebrando ir-
regularitatem incurrat.

¶ Secundo Parrochiani sunt scubinariorum eorum pastores indu-
cere ad ministratōem sacramentorum. quod potest etiam eos et alios
inducere ad celebrandum. Dicitur quod subditi seu parrochiani in necessi-
tate a scubinarijs exigentes sacramenta necessaria aut debita a peccato excu-
sant. non autem exigendo ab eis voluntaria sacramenta sine necessitate. ut sit
in casu nostro. put supra patuit notabili quarto. Unum ratio huius patet
quod necessitas licitum facit id quod aliter illicitum esset etiam in preceptis diuinis et
nature. ut supra quarto notabili de usura dicitur fuit. circa quod ibidem Al-
bertus allegat sile de iuramento. In necessitate enim licitum est iurare. si
ne necessitate autem illicitum. Cum ergo subditi tam de iure diuino quam huma-
no necessitant a tali suo pastore sacramenta recipere. et quod secundum b. Tho-
mas Richardum Scotum in quarto. dist. v. ipsi subditi exigunt a tali malo id
quod iustum est et eis debet. ideo non peccat. nullus enim peccat recipiendo
quod sibi debet. cum ille potest hoc debitum non peccando reddere. Potest enim pe-
ni seu pferri. unde ut dicit Scotus. nullius malicia excusat eum a solu-
endo debitum quo alteri tenet. nec peccati imputandum est si ille non penite-
at. peccat enim actum illum non in quantum peccatum est. sed in quantum debitum est. hec il-
le. Unde dicit etiam Landulphus ibidem. Ille qui recipit a malo sacerdote
vel ministro suo quod debet ei ministrare ut ordinarius sine quod est in ne-
cessitatis articulo non cooperatur malicie eius. vellet enim quod esset bonus in of-
ficio. sed quod non proficeret in emendando eum a sua malicia si vitaret eum et si
ibi faceret malum debet ab eo recipere sacramentum. hec ille. Ut enim si
subditi malicia scubinariorum in bonum secundum Pe. de pa. et hoc licet prima. q.
p. si iustum. et non inducit eum ad peccatum in tali necessitate. Secundo ut dicitur
est sine necessitate in voluntarijs sacramentis. ut in casu nostro. quod ibi nec
sitas urget. nec ipse scubinarius ad soluendum ex debito tenet. quare vtro-
bius est periculum in mora. Ex quo inferuntur corollarie quod nullus etiam sub-
ditus in annuatijs. exequijs. aut alijs peculiaribus missis. debet eo-
scubinariū etiam curatum suum ad celebrandum inducere. nec sibi in extremis
ut cōiter fieri solet tricesima. ut ipse faciat aut ppleat pmittere. cum
ibi ex nulla parte debiti excusans aut legitima necessitas occurat.

¶ Tertio. Dubia sunt interpretanda in meliorem partem. Et de quibus
presumendum est bonum. ut patet per q. vij. sancimus. quod cum dubium sit
de scubinario an vere penitens existat. videtur quod idoneus minister debet
at iudicari quare absque peccato videtur posse ad celebrandum induci.

xxviii

Confirmat. qz et vitas in hoc videtur discrimini se pmittere si
 dicendo primū in pctō. qd est illicitū. Legit em in vitaspatz de q/
 dam qui voluit vitare psbyterū parochialis eccleie z abstinere a cō/
 munione. qz audivit eū fornicariū. z dixit ad eū dñs. hoies tulerūt
 iudiciū meū. quasi diceret de occultis nō hominū indicandū est.
 Ddm iuxta regulā iurū. esto te misericordes. vbi dicit. q̄uis facta q̄ dū/
 biū est q̄ aīo fiat in meliore pte interpretemur. tñ de manifestis nobis
 pmittitur iudicare. vt in casu nostro. vñ etiā fm be. Tho. scda scde
 q. lx. illa ppositio. dubia sunt interpretanda in meliore parte. vera ē
 nisi manifesta rō in p̄trariā appareat. cū q̄ in casu nostro in p̄cubi/
 nario rō manifesta de malicia eius appareat. ideo hic nō hz locum.
 Tñ nec p̄prie hic est dubiū. Dubiū em fm p̄m est equalitas rō/
 num p̄trariāz. hic autē est inequalitas z rō potior q̄ p̄cubinari⁹ sit
 inidone⁹ minister p̄pter signa statū ei⁹ indicātia. Signa autem
 h̄mōi ad hoc in casu nostro sunt. qz p̄cubinari⁹ vt plurimū sunt idu/
 rati plongātes pctm z raro p̄fiteat. Et si interdū p̄fiteant nō p̄bis
 timoratis ac doctis hoc agūt. s; sibi s̄libz aut idiotis vel eis subie/
 ctis. q̄ de eoz statu nullā eis mentionē faciūt. aut facere audēt. Vel
 multi p̄cubinari⁹ sunt ita obstinati q̄ nolūt separari a p̄cubinis
 cū p̄fessatōe arguētis argumēta supra post tertiā cōclusionē posita.
 et infra in fine dicēda. Aut cōiter dicūt. illi z illi litterati z plati ha/
 bēt p̄cubinas. vbiq; fit. nullū eēt dēs danāre. verificātes illd̄ Eccl̄.
 xxxij. Peccator hō euitat correctōem z ad volūtātē suā inuenit cō/
 paratōem. Aut demū q̄ plurimi eoz ita infatuātur q̄ credāt se desu/
 cere. z vix posse subsistere si p̄cubinas suas abiecerint ac plerūq; ea/
 rum vituperia abominātes ipsas sup̄ fidelitate extollere solēt. Qu/
 bus signis cum p̄fuerantis cohabitātōnis visis z auditis quis q̄/
 so regulara p̄scientia tanq̄ dubiū eque de p̄tinentia z p̄tute. sicut de
 incontinentia z statu scandalofo ipsius p̄cubinarij iudicabit. Dicit
 etiā circa predictā regulā iuris dñs Anto. in p̄ma pte titū. viij. q̄ de
 his q̄ sunt de genere maloz z mala fm se. pmittit nobis iudicare id
 est interpretari in malā pte. z reputari digna dñatōis iudicio. imo
 pctm eēt h̄mōi bñ interpretari z excusari. xi. q. iij. si q̄s dixerit. et. c. se/
 quēti. Nō tñ inq̄t debet illos iudicare simplr dñatos. qz p̄nt re/
 uerti ad p̄niam de ill. hec ibi. ¶ Esto tñ q̄ h̄ casus dubi⁹ ponat ad/
 huc nō p̄t p̄cubinari⁹ idone⁹ ad celebrandū iudicari. vt sup̄. q̄nto
 notabili patuit. Et tā p̄firmat. habet em. xxx. q. v. alit. in dubio p̄sū/
 mit q̄s fornicator. sic a fili i dubio p̄sumit q̄s pagan⁹ z nō baptizat⁹
 de se. dif. iij. puulos. z extra de bap. c. p̄. vñ h̄ mō vbi periculū aīe
 vertitur. de magister Joā. de geminiano in de s̄licitudinibz rerū. libro

Foliū

vij. qđ Builhelm⁹ aluernicēsis parisiēsis ep̄s dicebat qđ pot̄⁹ debe-
mus in dubio aliquē p̄sumere malū q̄ bonū. qz p̄ vno bono reperi-
untur decē mali. z multi sunt vocati pauci p̄o electi. ¶ Sili⁹ inō ad
illud de p̄sumptōe d̄r. qđ de quolibet p̄sumēdū est bonū. verū qđez est
fm b. Tho. vbi supra nisi appareat contrarium. vt sunt mala opera z
infamia. p̄nt circa Henricū de gandauo Bernardus claremōtēsis
in q̄t in qđlibet quarto. q. xxix. q̄ in casa nostro euident̄ eē p̄stat Et
de b. Tho. qđ p̄sumptio est in periculū alterius. tūc cautela est ad-
hibēda in ea. q̄ cautela hic ē erga p̄cubinariū qđ nō inducat ad cele-
brandū ip̄m malū p̄sumendo cū vt sic nullū imineat periculū
¶ Ad p̄firmatōem qđ eū vitans se discrimini videat̄ p̄mittere z c. qđ
medū etiā Cancellari⁹ in re sp̄iali vita lectōe q̄tra assumit p̄bādo
p̄cubinariorū in audiendo eoz diuina ab alijs nō esse vitādos. de q̄
vitatōe tpe suo q̄stio satis nodosa vigeat. Rūdet̄ qđ in p̄posito
secus dicendū est. qđ hec questio hic est de inductōe ad diuina. in q̄
datur occasio peccādi ip̄i p̄cubinario. que inductio legi nature repu-
gnat vbi inducens tenet iuxta p̄dicta p̄cubinariū indignū p̄sumere
ad celebrādū. z nō loq̄tur de vitatōe p̄cubinariorū in diuinis lege
humana solū inducta. de qua loq̄tur Cancellarius. Insup tāgēdo
pūctū rūdetur qđ inducere volens aliquē sacerdotē ad celebrandū
declinando a p̄cubinario ip̄m in idoneū supponēdo nō iudicat ab-
solute p̄sonā eius determinate in mortali peccato. sic em̄ agendo dis-
criminari se p̄mitteret. vt vult instantia. sed iudicat ip̄m ex p̄suppōne
in peccō mortali. qđ licitū imo debitū est ex p̄cepto inducenti stāti-
bus signis p̄dictis. vt supra q̄nto notabili patuit. Als em̄ cū nolle
p̄cubinariū ad celebrādū inducere sequat̄. vbi supra ex doctrina be-
ati Tho⁹. z gl̄iosi Hierony. si eēt discrimini se p̄mittere. tūc tales
scti doctores p̄stitissent alijs occasiōē peccādi. qđ sentire ip̄iū videf
et absurdū nimis. Cū dñs Antonin⁹ in tertia pte. xi. vij. c. vi. post
Petrū de palude in quarto. distin. xij. d̄t Suspitiones habere pos-
sumus nō ad iudicandū primū. sed ad cauēdū pericula. Dicit etiā
Gabriel in. iij. dif. xvi. q̄uis nemo debet aliū iudicare certitudinalr
iudicio certo infallibili in peccō. p̄t tñ sic iudicare aliū certitudie mo-
rali z fm p̄babilē suspitōem. Alto q̄n nūq̄ eēt p̄ueniēda dāna cō-
tingētia z futura picula. hec ibi Et circa p̄dicta notet distinctio iter
iudiciū qđ ē pprie sua firmata z p̄sumptōez q̄ ē p̄iectura vni⁹ facti
p̄ aliud factū seu argumētū ad credēdū vni⁹ factū p̄ p̄batōem alte-
ri⁹ facti. z ex p̄sumptōibz diuersis inducit̄ q̄druplex gen⁹ suspitōis
sicut est p̄sumptio temeraria. lenis. p̄babilis. z violēta. Nec declar-
rat ad longū Alexander de ales. iij. pte. q. xlv.

¶ Quarto p̄dictum beati Thome in quarto dist. v. ubi dicitur. Non oportet q̄ qui recipit vel exigit etiā excepta causa necessitatis a malo ministro baptismū peccet. q̄ a suo sacerdote debet sacramentū sumere. nec p̄pter hoc ducit eū ad peccādū. q̄ mal⁹ minister p̄t reddere qd̄ v̄z nō peccādo. Ita videt posse fieri in casu n̄ro.

¶ Si dicat q̄s scrupulosus. p̄scientiā habeo ne eum inducam. Respondet idē beatus Tho. iij. dist. xxiiij. q̄ verū est p̄ter necessitatis articulus q̄d̄ius minister ecclie est in mortali non est tutum inducere eū ad aliquid sui ordinis exequendū durante tali p̄scientiā. s̄ illā deponere p̄t. q̄ in instanti hō a diuina gratia emūdatur. Dicendū ad quartū hoc et simul ad replicā q̄ duplex minister malus distinguitur. Quidā sc̄z notor⁹ ex euidentia facti p̄seuerās in peccō. seu ip̄m permanēter p̄tinuās put hic supponit de p̄cubinario. talis q̄dē nō p̄t salua p̄scientia induci ad executōem sui ordinis sine necitate. eo q̄ de iure nature suspensus est quo ad se. nec p̄t nec debet p̄sumi bonus ab inducendū ad hoc salua p̄scia. vt supra patuit in notabilib⁹. Et de tali nō videt b. Tho. loqui in p̄actis locis in q̄rto. nec ad p̄positū q̄ p̄ferim notorū p̄cubinariū exceptit. Subditus t̄n quomodo in necessitate p̄t debitum suū ab eo exigere ad secūdū argumētū supra patuit. Alius est minister malus nō p̄seuerās p̄ signa euidentia facti in peccō. vt est ebriosus. iracūndus. incōtinēs. et h̄mōi. et erga talem quis p̄sciam deponere p̄t q̄ nō sit in mortali. quare p̄t eū inducere ad executōem ordinis ad ministrandū. licz nō sit tutū. vt supra dicit bea. Tho. q̄ absq̄ necitate durate p̄scia p̄babili q̄ sit in mortali. quā t̄n deponere possz. q̄ p̄sumere p̄t de tali q̄ sit p̄ritus. cum hō in instanti poterit iustificari. Et sic videtur doctor loqui in dictis locis in quarto. De p̄mo autē p̄seuerante in peccō loquitur ubi supra in q̄d̄ib⁹. Etiā Esto q̄ bea. Tho. in quarto ubi supra etiā de p̄seuerante in peccō loqueret. t̄nc videt intelligendus solū de sacramētis necarijs et rebitis ip̄is subditis. vt p̄z s̄ba eius intuenti. nō autē de volūarijs. vt supra quarto notabili patuit. ¶ Sed q̄d t̄nc ad dicitur ip̄ius beati Thome in quarto. dist. xiiij. q. p̄. arti. iij. est dicendūz ubi exponens s̄ba Augustini dicitis. neq̄ in homie bono. neq̄ in homie malo aliquis sacramenta dei fugiat. ubi dicit. fornicarius in q̄tum malus nō fugitur. sed p̄pter ecclie p̄hibitōem. hec ille. ergo cū ecclia eū iam nō p̄hibeat induci p̄cciliū ubi supra. videt q̄ posset fm̄ b. Tho. nō obstat malicia induci. D̄m q̄ verū est loquēdo de dispensatōe sacramētū in se p̄cubinari⁹ nō est fugiendus in ip̄is dispensatōe. eo vt ibidē b. Tho. dicit. q̄ eque verū p̄ficiat sacramētū malus sicut bon⁹. Et ita Alexā. de ales in q̄rta p̄e summe s̄ba hec

Foliū

Augustini etiā exponit q̄bo Aug^o. Et neq̄ q̄s in homie malo sacra-
menta dei fugiat. id est inq̄t ellimet peiora vel nulla. p̄pter h̄ t̄m nō se-
q̄tur q̄ absq̄z necessitate posset ad ministratōem sacramēti ⁊ ex p̄se-
quenti ad mortale nouū induci ⁊ puocari. Sicut a fili. vsurarius
notori^o excoīcatus nō ē inq̄tū malus fugiend^o nisi p̄pter ecclie ex-
cōmunicatōem in mutui acceptōe. eo q̄ mutuū ab eo eque bonū ex-
tat. sicut s̄ia iusto recipiat. p̄pter h̄ t̄m nō ē sibi absq̄z necessitate in ex-
igendo vsurā materia vsure offerēda vt supra q̄rto notabili patuit.
Nec ip̄e ꝛubinari^o inq̄tū mal^o p̄prie fugit. s̄z potius malū instās
mortale qd̄ sibi si induceret imineret ab ip̄o fugatur

Ad Quinto. Multi simplices p̄sertim laici bona intentōe in-
ducūt ꝛubinario ad celebrādū. ⁊ platos h̄ agere vidēt q̄
interdū idip̄m eis facere psuadent. Durū valde eēt dicere q̄ tales ꝛec-
carent ⁊ nō excusarent saltē p̄ ignorantia. Dōm q̄uis in inducen-
do ꝛubinariū ad celebrādū eccliasici ⁊ ecclie cōfuras sciētes apli^o
q̄ laici ꝛecēt. nihilomin^o p̄pter ius nature qd̄ obstat. ip̄i laici etiā
nō vident a ꝛecō in h̄ excusandi. vñ t̄. Tho. vbi sup̄ dicēs h̄c in-
ductōem de iure nature. ꝛhibita sub pena ꝛeci mortal. nō excoīcā ab
hoc laicos. nec ad clericos t̄m dictum h̄ restrinxit. Quia igit lumē
naturalis rōnis sup̄ quo hec lex nature fundat om̄ne est laicis si-
cut ⁊ clericis. Dicit em̄ t̄. Tho. p̄^o 2°. q. xcj. q̄ lex nature est vna oim̄
q̄ ꝛcepta eius sunt om̄nia tam imp̄fectis q̄ ꝛfectis. hec ille. ꝛccir-
co apte videtur ex quo in clerico nō inq̄tum clericus. sed inq̄tum
agit ꝛtra legem nature. hec inductio est ꝛctū q̄ etiā ꝛctū erit lai-
cis ꝛubinariū ad celebrādū inducere. Quāuis aut̄ intentio eor-
um bona sit. h̄ tamē nō sufficit. q̄ d̄ t̄. Tho. in. iij. dist. xvj. ad bo-
nitatē ꝛcutis nedū intentio boni finis requiritur. sed etiā requirit debita
ꝛmensuratio circūstantiar̄ ⁊ mediū ad finem qualis nō est in ꝛpo-
sito. deficit em̄ h̄ idoneitas ministri. vñ s̄m Richar. in. iij. dist. xxiij.
sicut nō est dign^o ministrare regi terreno q̄ inimic^o eius ē. ita nec ido-
neus minister regi eterno. q̄ in ꝛctō p̄ qd̄ inimic^o ei^o ꝛstituit manet.
hec ille. ꝛut q̄liter inducens vt supra in notabilib^o ꝛatz ꝛ ꝛubina-
rio ꝛsumere h̄z. Unde sicut ꝛatz p̄ d̄m Anthoninū in tertia parte
ti. xiiij. c. xvj. q̄ ꝛsulentes q̄ indignus vt est ꝛubinari^o ordinē ꝛec-
cant mortalr̄ sicut ordinans. q̄uis bona sit eor̄ intentio. ita h̄ d̄m
de ꝛsulentib^o seu inducentib^o eundē ꝛubinariū ad ordinis executio-
nem vbi maius ꝛctū q̄ sc̄z p̄ solā bonā intentōem a ꝛctō in hoc ne-
queunt excusari. ¶ Nec obstat eor̄ ignorantia. quia ignorantia iuris
nature ⁊ diuine. eo q̄ nō est inuincibilis in habentē vltim^o rōnis nemi

nem fm doctores excusat vt etiam patz. j. q. iij. s. notandū. Et do/
 min⁹ Anthonin⁹ in scda pre summe ti. v. c. ix. idē declarat. ignorās
 em̄ inq̄e iuxta aplm̄ in hoc ignorabit. id est reprobabit. Et Alexan/
 der de ales in scda pre. q. 125. de. Quanto em̄ hō plus tenetur ad co/
 gnitōnem iuris tanto minus excusat. qz vero vnusquisqz tenet ad
 sciam iuris naturalis. ideo nullus adult⁹ excusat. nulli em̄ adulto li
 cet legem naturalē ignorare. qm̄ ip̄a scribit in corde humano natu/
 raliter. 7 ḡ idē ibidē. q. 172. de q̄ act⁹ p̄peratus p̄ ignorantia iur⁹ na
 tural⁹ oib⁹ adult⁹ dānabil⁹ ē. j. q. iij. vbi sup̄ adult⁹ dico q̄ hnt vsum
 rōnis. hec ille. 7 p̄sequens rustici in hoc casu q̄ iuri nature repug/
 nat neq̄ant p̄ ignorantia excusari. neq̄ subtilitas iuris naturalis p̄
 eoz excusatōne allegari debet. Et hoc potest notari euidenter a si/
 gno. Si em̄ laicus q̄ntūcunqz simplex esset ꝓcubinari⁹ 7 supra pa/
 tuit. q̄ ignorantia ip̄m a mortali peccato nō excusaret quādo in tali
 statu p̄seuerans cum alijs ꝓmunicando diuinis se ingereret. ergo
 nec excusatur p̄ ignorantiam. dum alium notoriū quem eodē moa
 bo laborare videt ad ꝓmunionem. 7 q̄ plus est ad ꝓficiendum di/
 uinissimū sacramentum conatur inducere. Unde de facili hīc in ca/
 su nostro inidoneitas ministri deprehendi posset. etiam a simplici/
 bus si diligentia adhiberent. Ideo erga ip̄os aduertēdum est illud
 Bernardi in epistola dicentis. Multa scienda nesciuntur aut scien/
 di incuria aut discendi desidia aut inquirendi verecundia. 7 q̄dem
 h̄mōi ignorantia non habet excusatōnem. hec ille. ¶ Nec insuper
 p̄pterea. quia interdū eis a superiorib⁹ psuadet 7 eos nōnūq̄ h̄ ip̄m
 agere vidēt excusari p̄nt. qz sequēdo ꝓsiliū ꝓtra ius nature datū cū
 h̄ ꝓsiliū nō ꝓcedat ex ignorantia inuincibili neminē excusare p̄t v̄vbi
 sup̄ dñs Antho. euidenter affirmat. nihil em̄ q̄ ad h̄ interest in vitio de
 cipe 7 decipi. put habet. xvj. q. j. si cupis. Idē iā dictū ꝓfirmat a s̄llī
 in lege diuina cū ignorantia etiā neminē excusat. 7 h̄i casu circa supra
 naturalia. vbi tñ rō maior excusans videt. 7 ē tal. Simples iudei vs
 de Bonauē. in. ij. dist. xl. bona intentōe nō ex inuidia sicut superiores oc
 ciderūt xpm̄. s̄ ex ignorantia audictes q̄ xps blasphemasset putātes
 se occidēdo xpm̄ blasphemū interficere 7 obsequiū ꝓstare deo. attū
 inq̄t nō excusant a ꝓctō p̄ ignorantia q̄ntūqz simplices p̄ eo q̄ opa q̄
 xps fecit nō solū magnis. sed etiam paruis noticiā sanctitatis eius
 ꝓstare poterant. hec ille. nō em̄ vt vbi supra de. Antho. adhibue
 runt reb̄tā diligentia. Ita in ꝓposito videt d̄dm. q̄uis em̄ supio
 res simplicitib⁹ ꝓdictā inductōem psuadeant 7 per errorē hanc ipsam
 ope ꝓsonalr ꝓpleant. At tamē p̄ hoc simplices nō vident excusari.
 eo q̄ reb̄tā diligentia nō adhibent. Noticiam em̄ huius nedū ex iis

Foliū

structōne. s; p seipos ex naturali rōne habere pnt In subtiliorib; est
viputa in casib; vsure i spūalib; peis. s; inuidie. odij rēis. In sup
in morosis cogitatōib; r nōnullis ill' annexis. de q̄b; multi sibi nō
faciūt sciam p hoz ignorantia m rustici q̄uis simplices sūt non
excusant. q̄to minus in casu nostro magis euidenti. Demū nec
p consuetudinē prohdolor ptrariam etiā nequa q̄ vt supra pmo no
tabili p̄z vidēt excusari. Et ad hoc h̄ notet illud Anthonini in p̄
ma pre. ti. xvj. vbi vult. q̄ q̄s peccat ex ignorātia r fragilitate faci
ens illud qd̄ p̄suerūt alij facere. q̄uis tūc grauitas pecc̄i p hoc mi
nuat. nihilomin' si illud qd̄ agit p̄m consuetudinē alioz ē contra legem
nature vl' diuine nō excusat a mortali pecc̄o. hec ibi. r p̄z manifeste
in textu p c. fi. de vsue. vñ etiā si oēs hoies de mūdo ptrariū agerent
nemo p̄pterea poterit excusari. vt p̄z. xxxij. q. vij. flagicia. cū igit vt
sepe dicitū ē casus nosster repugnet iuri nature. seq̄t necessario q̄ cum
rusticis q̄uis simplices sūt in h̄ periculū sūt in mora. Ad quid q̄so
alias nisi ad subuersionē be. Vincēt' vbi sup̄ mō p̄fato piculū h̄mōi
p̄plo cōi p̄dicasset h̄ ignorātia vl' p̄ consuetudinē i h̄ posset excusari.

Ad malicia alteri' in bonū. vt p̄tingit de iuramento infidelium
q̄ vtil' malicia p̄cubinarij in bonū. r p̄ci' sacrificiū aiabo subuenire
Cōfirmat a sili p̄ Albertū in. iij. vbi sup̄ q̄ de pecc̄o mutuū ab vsu
rario in nullo ipedit salutē eius. s; poti' puocat eū ad actū meritori
um. q̄ aut vsura dat hoc ē extortū ab impietate vsurarij. r nō ex cau
salitate dantis. Ita videt in p̄posito. q̄ exigens missam a p̄cubis
nario nō videt in aliq̄ ipedit salutē ei'. s; p hoc videt eū puocare
ad actū meritorij. q̄ aut peccat h̄ videt ab impietate sua r nō ab exigē
te missam Si dicas. illū casum de vsura necessitas excusat a pec
cato. in casu aut nro nō ē necessitas. q̄. Contra h̄ videt. in casu nro
etiā ē necessitas. tā est viui q̄ mortui suffragio indiget. missa di
cendū. q̄ inducēs p̄cubinarij ad celebrandū nō vtil' malicia eius
in bonū. sicut exigens iuramentū ab infideli iā parato iurare. sed in
malicia p̄cubinarij p̄sentit. vt supra sc̄da cōclusionē patuit. r q̄ nō est
sile Pro cui' tñ intelligētia notandū. q̄ aliud est vti malicia ali
cuius in bonū. r aliud ē i ipam p̄sentire put pulchre notat be. Tho.
in de malo. q. xij. arti. iij. Ille est in malicia p̄sentit cui placet vti ille
malicia exerceat r ad h̄ forte eū inducit r h̄ ip̄ est pecc̄m. Ille vero vti
tur malicia alterius in bonū cui nō placet malū. s; ip̄e hoc malū qd̄
q̄s facit retorquet ad aliq̄d bonū. r h̄ vt vult p̄mū argumentū licet
absq̄ pecc̄o. Immo in necessitate vt de ibidē p̄pter incommōdū vitā
dū p̄t materiā malicie p̄bere. r nō tenet eā subtrahere. Explicat. vt

si latro aliquē iugulare vellet et ad vitandū mortis periculuz aliq̄s
latronē thesaurū suū diripiendū detegeret nō peccaret. Rediit em̄
sic. fm̄ Bonauenturā in. iij. dist. xxxvii. et Alber. veratio et hoc mō p
cedit confirmatio argumētū de petente mutuū scz in necitate. Notāter
dictū est in necitate. qz pbēdo materiā malicie alteri? absqz necita
te. talis nō vit̄ malicia alteri? in bonū. s; dat occasionē peccati. et in
ip̄m peccando dī p̄sentire vt supra q̄rto notabili tactū fuit de acci
piēte mutuū sine necitate sub vsura. et sic ē in casu nro. ideo nō ē ille
q̄ Ad replicā de necitate dicēduz. q̄ in dicto casu de vsura req̄rif. vt
dī Henric? herp. viij. p̄cepto. legitima necitas indigētie quā p̄pter
difficultatē Alber? vbi sup̄ nō audet determinare. Quis tñ nō req̄rat
extrema. scū fm̄ Ulrichū in sexto. sufficit necitas utilitatis q̄ dī cōdi
tionata. cū scz aliunde p̄modum qd̄ q̄rif neq̄t q̄s habere sine tali mu
tuo sub vsura. Dm̄i aut̄ necitas siue sic prima siue sc̄da non est in
casu nostro. et q̄ nō est ille. Illud p̄. sicut indigēs mutuū iudicatur
nō habere eam legitimā necessitatis dū aliunde mutuū gratis ab ami
co vel alio possit obtinere. et ideo peccat Ita in p̄posito indigēs suf
fragio missenō iudicat erga p̄cubinariū in exigendo missam ab eo
eam legitimā necessitatis habere. cū aliunde p̄ honestos et nō p̄cubi
narios sacerdotes desup sibi poterit p̄uidere. Illud firmat ver
p̄ dictū Scoti et Lādulphi vbi supra. corollario sc̄do Sc̄do dī
stāte q̄ equalis necitas eēt. in casu tñ nostro nō est par rō excusans
a pctō. qz petens mutuū ab vsurario in necitate. puocat euz. vt dī
cū est p̄ Alberū. ad bonū. qd̄ bonū vsurarius in crimine manēs p̄t
absqz pctō et schādalo petēti ministrare. nō em̄ req̄rif q̄ in charitate
vsurari? muuet. Secus in casu nostro in q̄ lz sacrificiū qd̄ petis
bonū sit. nō p̄t tñ absqz pctō a p̄cubinario in crimine manēte mini
strari. iō formali bñ dī b. Tho. q̄ iducēs ad celebrādū p̄cubinariū
mortali peccat. q̄re nō obstāte necitate hūdi nō videt ille

Ad Septimo. Legit. iij. Regū. xvij. heliā sc̄m puocasse ido
latras ad eoz cultū q̄ et bonē eis ad eoz sacrificiū obtulit.
q̄ multo magis erit licitū p̄cubinariū puocare ad celebrādū. et ad lz
sibi req̄sita ministrare Dm̄ p̄ ea q̄ dicta sunt in solutōe ad sextuz
q̄ qz in casu nro nō dī q̄s vti malicia in bonū. sicut in hoc casu factū
est. ideo nō est ille. qz igit Delias fuit vsus malicia eoz in bonuz. et
sic in necessitate potuit eis materiāz p̄bere. Si em̄ in necessitate vt
supra p̄ b. Tho. de latrone dictū fuit p̄pter seipm̄ p̄t q̄s malicie alte
rius p̄bere materiā. q̄ p̄pter primū. Cū cōsiderādū cū idolatria de
se sit mala. ita q̄ nec de? disp̄sare possz q̄ in eā q̄s p̄sentiat. vera em̄
seipm̄ disp̄saret. ideo nequāqz de sc̄to p̄pheta p̄sumēduz est ip̄m in
f i.

Foliū

ipam sensisse. Quare dōm. quīpe Helias fuit executor diuine vo-
lūtatī. ideo s̄ba sua q̄bō dixit ad idolatras. inuocate noīa deorum
vestroz & alia. nō p̄ceptiue nec cōsulīue videt dixisse. sicut nec illud
christi s̄m b. Tho. & Lyā dīctū intelligit. quo dixit. qđ facio fac cū
tius. nō em̄ p̄ceptū diuinū nec cōsiliū est de malo. op̄z q̄ p̄ moduz
p̄missionis intelligat. & ita videt s̄ba helie intelligeda. Ipe em̄ sin-
gulariter ex instinctu sp̄s̄sancti. vt effect⁹ docuit hoc singulari mō
sensit se primū a tam magna miseria posse releuare. & verū dei cultū
posse inducere. ideo vt fidelis dñō & charitate ipm̄ vigente primū
et necitate potuit vti malicia eoz in bonū. vt supra dīctū est & ma-
teriā vtputa bonē p̄bere. nō vt cultū eoz cōstrueret. s̄ vt extirparet.
Ecōtra aut̄ sic i casu nostro. quare nō est hīc. helias em̄ hoc fecit vs
manifeste populo ostēderet dñm eē deū. & nō Baal quē colebat

A Octano vt multi arguūt Ecclia exhibet ꝛubinariū vt mi-
nistrū ei⁹. q̄ eo vtendo ecclie cōmunicō. & nō pctō eius. & p̄
p̄ns non pecco. qđ apte videt velle b̄ns Tho. in tertia pte. q. lxxij.
ar. vi. vbi d̄t. qđ diu tolerat ab ecclia malus minister in ministerio. il-
le q̄ ab eo suscipit sacramentū nō cōmunicat pctō illi⁹. s̄ cōmunicat
ecclie. q̄ eū tanq̄ ministrū exhibet. hec ille Rūdet vt dīctū fuit ad
p̄mū argumētū. q̄ ecclia nō sustinet ꝛubinariū in ministerio. nec
etiā ecclia exhibet eū vt ministrū q̄ possz absqz necitate ad celebrandū
dū induci. imo vt supra in p̄ma cōlone patuit p̄ auctoritatē ei⁹ hoc
p̄hibet p. c. si. vbi supra. Alio q̄n ex alieno relicto offensam dei incur-
reret. qđ sentire (vt d̄t Guilhelm⁹ vbi supra) iniquissimū est. Itaqz la-
queū peccādi suis filijs poneret Nec p̄ s̄ba b. Tho. hic ex tertia pte
allegata s̄m mentē ei⁹ p̄t inferri cōclusiōi p̄rariū. cū ipse idē b. Tho.
teneat vbi supra. ꝛubinariū nō tolerari ab ecclia. nec ipm̄ vt mini-
strū eius exhiberi. Inducēs itaqz ꝛubinariū ad celebrandū s̄m eū
dē. eo q̄ nō d̄t. vt supra patuit. vt malicia ei⁹ in bonū. nō cōmuni-
cat ecclie. s̄ ad maliciā occasionē p̄stat. Cū cōsiderādū s̄m Sabri-
elē vbi supra. lectōe. xx. vij. q̄uis sacerdos malus vt ꝛubinari⁹ dī-
cat adhuc nūcius & minister ecclie gerēs p̄sonā eius. referensqz p̄ces
ad sponsum. & p̄ eius sacrificiū aīe fructus habet. qđ totū h̄z ex of-
ficio & ordine p̄pter characterē indelible annexū. Et ita q̄uis dica-
tur minister seu nūcius irreuocabilis ita q̄ etiā p̄ eccliam nō possit
simplr̄ ne exerceat officiū p̄hiberi. Nihilominus tñ ecclie p̄hibitio
id agit qđ nō possit licite exercere. s̄z exercendo peccat. Ergo seq̄.
qz ꝛubinariū contra p̄hibitōnem ecclie in ministerio se exhibet &
celebrādo mortāl̄ peccat. q̄ ideo nemo in volūtario sacramento vt

est in casu nostro & absq; necitate eo vti possit vt ecclie ministro & ad celebradū inducere. Sicut a fili de nuncio irrevocabili ex officio a dño spali q̄ dū p̄ra volūtate dñi vti officio. licz dñs simplr nō possit impedire. offensam tñ eius incurrit. Et etiā subditus eius qui vti officio eius sciēter ipm absq; necessitate ad executōem puocando. ita in proposito Sed possz q̄s hic mirari cū fructū missæ nō impediāt malicia celebrātis. q̄n de^o vt dona sua ad obsecratōez mali sacerdotis sicut boni. cur etiā ecclia nō mittit nec exhibet ꝛubinariū vt ministrū ad celebradū Rñdes saluo intellectu supius circa scdm̄ periculū tradito q̄uis fruct^o celebratōnis alijs p̄ q̄b^o malū celebrāt nullaten^o subtrahat. phibētur tñ mali a celebratōe. & hoc p̄pter eorū dē celebratiū salutē. qz dē Ap̄ls. q̄ māducat & bibit idigne iudiciū sibi māducat & bibit. nō em̄ vult ecclia p̄curare salutē multorum cū interitu ceteroz. p̄sertim ministrorum suorum. hec ex Ba b̄teli vbi supra notantur

Ar. Nono. Nō obstante malicia p̄sone p̄t q̄s etiā sine necitate vti officio illi^o. sicut q̄s salua p̄cia a iudice malo p̄t exigerē iusticiā & accipere ꝛc. q̄ etiā in casu n̄ro videt q̄ q̄s possit fungi officio sacerdotij ꝛubiaris sine pctō nō obstante malicia ei^o Dm̄ q̄ q̄n malicia p̄sone officio repugnat. vt in casu n̄ro. Tñs nō est verū Tñ nō ē s̄le de iudice malo & sacerdote ꝛubinario. Iqz iudex talis solū in q̄rū mal^o req̄sit^o iusticiā ministrās nō peccat. vt declarat te. Tho. sup̄ Joā. c. viij. nō em̄ req̄rit in eo q̄ sub pena noni peccati mortal^o in charitate iusticiā ministrat. q̄re ip̄o i pctō manēte p̄t iusticia ab eo dē erigi. Sec^o in casu n̄ro de ꝛubinario sacerdote missaz celebrāte. Uex q̄dē in notorio malo iudice rōne scādali possz p̄posito n̄ro deservies dare s̄le. vt sicut iudex talis rōne scādali dū in eodē crimine ex̄ns aliū reū iudicat aut corrigit peccat s̄m b. Tho. vbi sup̄ et p̄ oīs eūdē sic absq; necitate ad h̄ iducēs. ita i p̄posito. nedū em̄ inducēs ꝛubinariū ad celebradū peccat. qz malū ministrū ad h̄ inducit. s; etiā qz eū ad scādaliū actiū iducit. vt sup̄ p̄ scho. in scda cōclusionē. & scdo corollario patuit Per istud it̄ p̄z. q̄ q̄dā rōne min^o iuste i libro q̄ d̄i sporta fragmētōz quēdā p̄dicatē redarguit sup̄ p̄ h̄ q̄ i forma auctoritatē gliosi hiero. vbi sup̄ de ꝛubiaris ad celebradū nō iducēdis p̄plo nō itimāsz. q̄ nitit se fūdare sup̄ h̄ q̄ officii ꝛubiarij & nō malicia p̄sone ei^o sit attēdēda. et q̄ attēdēdū sit h̄ notoriū iur̄ & nō facti. & ex p̄nti isert i forma p̄ oculū ostētiē. q̄ i ducēs ꝛubarios ad celebradū a pctō s̄ excusādi Sz d̄d̄z q̄ ꝛubiarū h̄ (vt sup̄ ad p̄firmatōez p̄mi argumēti patuit) p̄posito nō obstat Nec aliud dicitur eius est verū. cū em̄ vt supra. & p̄cipue p̄ dicitur te

Foliū

ati Tho. patuit q̄ inductio p̄dicta ꝑcubinarij iuri nature repugnat
ideo p̄ter notoriū iuris necessario notoriū facti ⁊ malicia notoria ꝑ
sone in ꝑcubinario sacra ministrāte ip̄i inducenti necessario ꝛz artē
denda. Un̄ fundamentū suū ex malis ꝑncipijs procedit. ⁊ ꝑtrariaꝝ
dicis etiā te, Tho. manifeste.

¶ Decimo. Ubi ꝑncipiū bonū. scz honor dei. ⁊ mediū bonuz
scz ip̄a celebratio. ⁊ finis bonus. scz aiaz releuamen ibi nō
videt ꝑctm̄ ꝑmitti. ⁊ ꝑ ꝑns cū ita hic in casu fiat nō videt ꝑmōi in/
ductio ꝑctm̄ Dm̄. q̄ mediū hic male assumit. q̄uis em̄ celebra
tio de se sit bona. tñ ꝑcubinario celebrāti est mortifera. ⁊ ꝑ ꝑsequēs
vt supra ꝑ Vincentiū ⁊ alios bene infertur etiā inducēti ip̄m ad ce/
lebrandū Un̄ de Nicolaus de lyra Eccl̄. xxxij. q̄ aliqd̄ est bene bo/
nū ꝑ se. qd̄ tñ est nociuū ꝑ accidēs. eo q̄ q̄s male eo vtitur. Et exem
plificat. vt sumere eucharistiā bonū est. tñ qui sumit indigne iudi
cium sibi manducat. ꝑ. ad Cor. xi. ⁊ ꝑ ꝑsequens eū ad hoc scienter
inducens. ita in ꝑposito. Insup nec finis bonus in hoc casu debito
mō intēdit. qd̄ ꝑ ꝑmo. nō ab iducēte ꝑcubinariū ad celebrādū. eo
q̄ ꝑcubinariꝝ vt cōsuz ē. ꝑ ꝑducit ad mortale ꝑctm̄ Jā de canon q̄
ꝑtertextu cuiuscūq̄ pietatis non est impietas faciēda. ꝑur habetur
ꝑ. q. ꝑ. nō est imputāda. Scdō nec ex ꝑte ꝑcubinarij. ꝑcubinariuz
em̄ in peccatis existēte mouere nō debet salus aliena. si illā cū detri
mento salutis ꝑꝑrie ꝑcuret. cū dicat christus. quid ꝑdest homini
si vniuersum mūdū lucret. aie ho sue detrimentū patiat. aut quaz
dabit hō cōmutatōem ꝑ aia sua. Math. xvi. vii. te. Gregoriꝝ. Quid
ꝑdest facule q̄ alijs lucret. cū ip̄am edax flāma aburat.

¶ Undecimo. Prelati absq̄ ꝑctō ꝑnt ꝑcubinarios (vt vide
tur) ꝑmittere. ⁊ eoz celebratōem. de em̄ Lancellarius in re
gulis (dubitatiue tñ) ꝑ vitia que absq̄ ꝑteriori ꝑricolo nequeit ex
tirpari ꝑnt tolerari sicut meretrices tolerant. ita de ꝑcubinarijs sa
cerdotibꝝ ꝑ loco ⁊ tpe forte esset faciēdaz. hec ille. Ergo videtur q̄
aliꝝ etiā possunt eos ad celebrādū inducere Rñdetur negando
ꝑsequētiā. Bñ em̄ q̄ plati ꝑ ꝑmōi tolerantia excusent. Quis ꝑtra
riu m̄ tñ videtur velle bñs Tho. vbi supra in quodlibetis. Inducē
tes tñ nō excusant. q̄uis em̄ mala ꝑmittere de se nō sit malū ip̄. indu
cere tñ ad malū de se ꝑ est ꝑctm̄. vt in casu nostro ꝑtingit. Sill
mō rñdetur. si quis de tolerantia eccl̄ie instaret supponendo q̄ ip̄a
ꝑcubinariū toleraret. At tamē hec ꝑntia nō valeret. Eccl̄ia ꝑmittere
seu tolerat ꝑcubinariū nec ip̄m celebrantē ꝑmit. ꝑ eūdem admittit
seu ꝑcedit q̄ ip̄e ad celebrādū inducatur. Rñ q̄ maluz bñ ꝑmittit
nā ꝑ tñ licite admittit. eo q̄ admittit de actuz ꝑpositiū. ꝑsentim

scz volūtat. Et em. xxxj. q. j. hac rōe qd pmitimus nō approbam?
 Qui sile patz. Ecclia pmitit pluralitatē bñficioꝝ sine cā legitima
 habitā nūq̄ tñ eandē admittit p̄sentiendo in ipaz vel q̄ q̄s vt sic abf
 qz cā legitima aliquē ad pluralitatē iducat iuxta c. cū iā dudum de
 p̄ten. iuncta glo. repugnat em̄ etiā vt apte dē bē. Tho. qdli. ix. ar. xv.
 iuri nature habere plura bñficia absqz cā legitima Insup si q̄s ar
 guat etiā p̄tra scđam d̄clonem filis p̄na nō valet quā rudes obijce/
 re solent puta Cocubinari? in diuinis iā nō d̄z vitari. q̄ ad celebrā/
 dū diuina d̄z admitti. Rūdet eis negādo p̄nam. Aliud ē em̄ cō/
 cubinariū in diuinis vitare qd̄ euenit ex censura eccliaistica q̄ p̄ci/
 liū stantiente vt supra iā ablata ē. Et aliud ē eūdē ad celebrandū
 diuina admittere qd̄ iuri diuino vt sup̄ oñsum ē repugnat. Sicut q̄
 nō valet hęc p̄na. h̄istrio ex̄ns monachus pfug? nō d̄ferēs habitū
 iā nō ē vitand? in diuinis q̄q̄ sit excoīcat? q̄ pt ad diuina puta ad
 cōionē p̄tra ca. p̄ dilectōe d̄ d̄se. Dif. ij. admitti. ita lōge min? p̄dicta
 p̄quentia p̄uincitur valere.

Fi finalr duo decimo Habet. xv. q. viij. c. sciscitantibz. vbi d̄z
 in textu. Qualiscūqz em̄ sacerdos sit q̄ sc̄a sunt coinq̄nari
 nō p̄nt. iccirco ab eo q̄usqz iudicio ep̄scoꝝ reprobat̄ cōmūio p̄ci
 pienda ē. Et paulo post. sumite q̄ intrepidi ab om̄i sacerdote ch̄isti
 mysteria. Dōm put̄ d̄terminat Alexander de ales. in q̄rta pte. q. l. q̄
 Canon p̄dicat? nō intelligit̄ d̄ cocubinarijs notorijs q̄ nō tolerātur
 ab ecclia. put̄ sup̄ ad p̄mū z octauū argumēta patuit. s̄z solū loq̄t̄
 d̄ sacerdotibz q̄ ab ecclia tolerant. put̄ etiam clare a iurisper̄is in li/
 bris iam imp̄ssis idē canon ita summat. Si dicas. hodie cocubi/
 narij post d̄clitū stantiente tolerant q̄ ad nos ab ecclia. vt sup̄ no/
 taf̄ in bulla. q̄ quis intrepide etiā ab eis p̄t iā sacramēta exigere. z ip̄
 sum ad eoz ministratōem inducere. Dōm vt sup̄ q̄rto notabili. z
 in alijs. z ad scđm argumentū tactū fuit. q̄ vez ē in h̄ q̄ ad sacramē
 ta necessaria z debita q̄s excusat. sec? in volūtarijs z nō debitis. vt in
 casu n̄ro supponit̄. Quis em̄ cocubinarij iā nō sint susp̄si q̄ ad nos
 p̄pter h̄m̄ ecclia sicut nō p̄t dare licentiā q̄ q̄s alicui vet̄ occasionem
 peccādi. ita absqz necessitate nō p̄t dare licentiā h̄m̄i p̄dictā q̄ cocu/
 binarij. aut inducant̄ aut eis p̄stet̄ iuuamē ad celebrandū. vt sup̄ p̄/
 mo notabili patuit. Et p̄ h̄ p̄z quō d̄ictū q̄rūdā doctoz iuris cir/
 ca. c. v̄stra. d̄ cōha. cl. z muli. intelligit̄ vez. Si em̄ velut q̄ abso/
 lute etiā p̄ter sacramēta necessaria seu debita q̄s absqz necessitate non
 teneat̄ abstinere a volūtarijs sacramētis ab his q̄ in crimine iacent
 eo q̄ nō sunt susp̄si q̄ ad nos. Ita absolute loquēdo Angel? in sum/
 ma. ii. vbi sup̄. nō crederet d̄ictū eoz vez. Et d̄clisive addit̄ causas.

Foliū

Dicēs. Cū em̄ pdicti i crimie facētes sacra ministrādo mortali peccēt
p. c. si. de tēpo. or. nō debet eos inducere sine necessitate. hec ille. Ecce
pdicti bñ pensatis in quātis miseris miseris concubinarij existūt. cum
nedū libijplis nocēt. s; r alios pniciose latenter inficiūt.

¶ Circa oīa iam dicta sup questione de inductione con-
cubinarij ad celebrandū nemo velim tradat obliuioni. vbi
supra tertiu notabile r q̄ntum. r sic facilt soluitur argu-
mentū qd̄ indies om̄niter obijcitur Concubinaris
p̄ p̄teri r p̄tritus p̄sumi. r p̄ p̄sequens ad celebrandum
induci. R̄ndetur q̄ nō potest ab inducente salua con-
scientia p̄tritus p̄sumi. vt supra quarto notabili patuit
sed p̄ pdicta notabilia q̄ntum r tertiu ab inducēte debet
malus p̄sumi. r p̄ p̄sequens nō induci

¶ Qd̄ plati pastores r oēs pdicantes teneant populo pdica-
re q̄ null⁹ tēbeat concubinarios ad celebrandū inducere

Dubitat Cōsequēter ex his q̄ dicta sunt. An plati r pdi-
catores alij sint obligati istud cōitatis piculuz
pplo intimare. eo q̄ pplus h̄ ipm videat ignorare. Arguit q̄ nō.
p̄ h̄ em̄ fieret diffamia platis r clero. qd̄ p̄hibet. Dicit em̄ in de. reli-
giosis de puile. In p̄tute obediētie r sub interminatōe maledictōnis
eterne inhitem⁹ ne in simonib; q̄s platis eccliaz retrahat. r ad hoc
alia adducit etiā dñs Anthoni. in tertia pre. ti. xvij. c. iij. Scdo
arguit. Correctio fraterna q̄ nō ē spes emēde. nec fruct⁹ sperit. sed
maius malū r scādalu tunc in multis casib; necessaris dimittit. p̄
ut notat ex doctorib; p̄ Joā. nider in p̄ceptorio Cācellariū Antho-
ninū. r alios. ita h̄ videt agendū cum p̄sertim cōitas sit in culpa
¶ In oppositū p̄ veritate arguit. Dicit in summa Erfordēsi lib. j.
pre. j. ti. j. q̄ lz ignorantia iuris positini nō sit laicis piculosa. cū nō
teneant illd̄ scire. sicut em̄ d̄. C. de iure deliberādi. l. scim⁹. q̄ arma ma-
gis q̄ iura scire milites sacratissimus legislator existimauit. Sic r
rusticos magis scire rura q̄ iura existimauit. Un̄ nō est cautū dicere
eis ius positum dū p̄ h̄ magis illa q̄ant q̄ releuent rē. Ignorantia em̄
iuris natural' siue diuini etiā laicis ē piculosa. qz ibi ignorās igno-
rabit. r iō ab eis ē pellēda. Nec ibi. Periculū em̄ saluē inducit ig-
norantia iuris nature. vt apte d̄t text⁹. c. si. de p̄sue. Cū q̄ p̄ te. Tho.
vbi sup apte in forma d̄. q̄ repugnat iuri nature concubinariū ad ce-
lebrandū inducere. iō necessario videt q̄ h̄mōi piculū sit laicis r ig-
naris intimandū. r resup ignorantia ab eis sit repellēda. Scdo ex h̄

videt Vinceti^o doctor & scitu^s. q^o vt sup^o allegatu^m est hec publice pdi-
 canit. Et indies sermones sui & summa pdicantiu^m hoc idē priners.
 ad pdicandū h^omōi imp^omun^o. q^od ecclia & plati merito nō admitter-
 rent si illicitū & scādaloſum eēt hec p^op^olo p^omulgare. Etia^m Hiero. be.
 Tho. & alij doctores sup^o allegati piculoſe hāc veritatē ita absolute
 scripſiſſent ſi publice nō poterit doceri Rūſio dōm. q^o inducēdo
 p^ocbinariū ad celebrandū nemo nec p^op^olus a pctō p^o ignorantia^m in
 toto videt excuſari. vt ſup^o ad q^ontū argumentū patuit. iō h^o ipm eē
 pctū obligant ſcire. de nāq^o Lacellari^o in regulis. Quilibet obligat
 illud ſcire abſq^o cui^o noticia nō p^o pctū euitare. Cū q^o circa neceſſa-
 ria ſalutis ex officio ſp^octet ad platos & pdicatores p^op^olm ignorantē
 docere. ſeq^otur q^o iſtius inductōis piculū p^op^olo dēbrat intimare. q^o vt
 de be. Thomas 2° 2°. q. xliij. Ignorantē docere ſi quis h^o ex iniūcto
 officio & circa neceſſaria ſalutis dimittit peccat mortali. Et hoc idē
 vult Henric^o de gandauo q^olibeto. viij. arti. xvij. vbi p^ocludit q^o pdi-
 cator nō occurrēt morti ſpūali in primo peccat mortali. licz ad hoc
 p^obligant epi & paſtores. Et aſſumit ad hoc illud Grego. li. ij.
 Paſtores q^o primoz mala p^oſpiciūt & in ſilencio lingua^m p^omun^o q^oſi
 p^oſpectis vulnerib^o vſum medicamine ſubtrahūt & eo mortis aucto-
 res ſunt q^o melius q^od poterāt curare noluerūt. & loq^otur de vulnerib^o
 ſpūalib^o. Dec ibi. Iſtud etiā ſfirmat p^o illud apli Zecū. xx. Mū-
 dus ego ſum a ſanguine oim^o veſtr^o. nō em̄ p^oterfugi q^o min^o annūcia-
 rem om̄e p^oſiliū dei vobis. Sup^o q^o Gregori^o Mūdu^s inquit ergo a
 ſanguine eoz nō eēt ſi eis dei p^oſiliū p^onūciare noluiſſet. q^o cū increpa-
 redelinquētes noluerit eos p^oculdubio tacendo paſtor occidit. hec
 notant. xliij. diſt. ca. ephēſis Uez q^odē q^o plati p^o ſe tenent ſine mo-
 ra. nō minus q^o carnal^o p^o de pane corporali filijs in moris periculo
 p^oſtituti tenetur p^ouidere. Predicatores aut^o alijs accidens ad h^o
 obligant. dum ſciz neceſſitas ignorantū eis occurrat. Sed iam in
 caſu noſtro an nō ſit extrema neceſſitas. ita q^o ipi pdicatores vales
 ant hanc intimatōnē dimittere videant ipi. Uident em̄ ad oculum
 nec platos nec aliquem populū deſuper informare. quomodo ergo
 ſalua ſcientia queſo languidis vſq^o ad mortem hunc doctrine
 panem. & elemoſynam ſubtrahere poterunt & nō ſubuenire Prela-
 tis nāq^o negligentib^o in correctōne vt dēducit. Gabriel vbi ſupra le-
 ctione. lxxij. q^ouis p^oſentes exiſtant. alijs tamē per hoc non excuſan-
 tur de precepto correctōnis imp^olēdo ſub pena mortalis peccati. Igi-
 tur cum predicti ad hanc p^omulgatōnem de lege diuina & nature ob-
 ligentur. ſeq^otur q^o per nullum ſtatutum humanum ſeu cuiuſcunq^o
 religionis hanc intimandī obligatōem ſubterfugere poſſint.

Foliū

Ad hūm dōm q̄ sicut glo. ibidē in Cle. vult q̄ notatim descēdē/
do ad plato z recclesiālicoz psonas eoz vitioz p̄hibet p̄dicatio. nō
autē in cōi z plerim in casu nro vbi p̄ accūs p̄ter intentōem solū eoz
vitia in cōi tāgunt p̄pter h̄. qz p̄ceptū diuinū necessario intimādū.
als nō possit pmulgari. Nec sic pprie detrahif. hui⁹ sile indies dū
gīt in p̄fessione in q̄ lz p̄sona cū q̄ q̄s peccauit p̄pter detractōis vitii
vitandū nō sit noianda. nihilominus vt tradunt doctores in q̄rto
q̄n aliena pctā nris sic sunt diūcta q̄ sine illis culpā ppriam q̄s nō
possit sufficiēter exp̄mere. vt puta si q̄s cū matre sua peccasset. tūc no
minādo p̄sonā aliā a vitio detractōis excusat. Multomin⁹ q̄ extac
detractōis piculū vbi solū in cōi p̄ accūs z cubinari q̄ nō praua intē
tione tāgunt. Ad scōm dōm. q̄ apd̄ scientes nri casus piculum z
nolētes dimittere bñ sile esset cū coreptōe fraterna allegata. lz apd̄
ignorātes de q̄b̄ iā p̄ncipalē q̄llio secus. vñ cū sit de necessitate salu
tis vt supponit. nō pt hec intimatio p̄termitti. sicut nec elemosyna
erga indigētē in extrema necessitate. Et fruct⁹ vtiqz saltē apud ig
norantes sperari dz. nemo em̄ in dubio imemor sue salutis indicād⁹
est p̄ma. q. vij. sancim⁹. Dicit em̄ Albert⁹ in. iij. dist. xix. arti. xij. q̄
de q̄libet p̄sumere debem⁹ corrigibilitatē nisi ipse strariū exhibeat in se
ip̄o sepi⁹ amonit⁹. Dec ille. Nectimendū ē in h̄ malū aut scandalū.
qz vt d̄t b̄tus Tho. vbi sup̄ q̄ sunt de necessitate salutis. vt ē ignorā
tem docere p̄pter scandalū nō sunt dimitteda. Videant igit p̄dicti
ne timor hūanus fraternae charitatis legē obnubilet. ac mēte diligēter
reoluāt illd̄ f̄sidozi in resummo bono dicēt. q̄ sacerdotes p̄ in q̄
tate p̄ploz dānant si eos ignorātes nō erudiūt. aut peccātes nō ar
guūt. Insup̄ stante veritate resolutionis iā p̄dicte aliud etiā iā p̄p̄
scōm p̄clusionē necessario seq̄tur. videlicet q̄ epi plati z p̄dicatores
aliq̄ teneant in synodo. aut quis alio mō b̄ficiatis z p̄cipue regenti
bus ecclīaz intimare. q̄ nō debeat cubinarios ad celebrādū admit
tere cū hi h̄ ip̄m saluti fore necariū in plurimū etiā videat ignorare.

¶ Forma a pastore seu rectore cuiuscūqz ecclīe benigne z
charitative seorsum z nō publice hūiliter p̄s obis z cu
binario p̄ponēda dū se p̄ntat in sua ecclīa ad celebrādū.

¶ Reuerēde seu dilecte dñe Egredie. capere velitis. Si cubinam
vestrā cū q̄ hucusqz in diffamia suisia vobiscū habetis. ego nequē
vos h̄ ad celebrādū admittere. Et em̄ fm̄ doctoz dicta peccare. q̄
propter pcto desup̄ patientiam vos habere z p̄ nunc sup̄ledere.

¶ Si q̄s iā q̄rat q̄ auctoritate hec pastor facere dz R̄ndet. aucto
ritate legis diuine q̄ p̄cipit ruinā pcti. aut piculū ei⁹ in se aut primo
dū iminet p̄canere. ¶ Si dicas. videt ad ordinariū potius spectare.

Rñdes. correctio eo actiua q̄ ē actus iusticie vt dicitur beatus Thō. 2.º 2.º
q. xxxij. spectat ad ordinariū q̄lis h̄ nō attērat. Solº em̄ pastor seu
rector nit̄ ē evitare pctm̄. Et ne inordinatio cultº diuini in ecclesia
sua sibi mediāte iuramēto dmissa p̄tingat. Insup̄ m̄deri p̄t p̄ ea q̄
sup̄ius dicta sunt in q̄stione vltima añ p̄mū piculū. Nec d̄z de super
timeri scādalu. qz p̄ceptū diuinū implēdo si q̄s scādalizat ē occasio ac
cepta nō data s̄m te. Thō. in re malo. q. iij. Si em̄ scādalu actiuū ti
meri ex h̄ deberet. neq̄q̄ nec papa. nec Hieronymº vt sup̄ officiū eoz
celebrandi impedire mādarent.

¶ Forma populo a pastoribz et p̄dicatozibz sobrie
cū discretōe nō ex rancore s̄z zelo aiaz p̄ponēda

¶ Dilectissimi in xpo q̄uis vez sit et idubitatē vez ē q̄ missa mali
sacerdot̄ ita bona sit sicut boni sacerdot̄. Et etiā q̄uis vez sit q̄ ne
mo q̄stūcūq̄ malū post pctm̄ extermiate et certitudinalr̄ debeat iudi
care eē in mortali pctō. qz in momēto oculi p̄t hō p̄uerti. Atēn̄ malº
notorº sicut extat sacerdos scubinariº publicº p̄t et d̄z ab eo q̄ vult
sacerdotes ad celebrandū puocare malº et inidoneus ad celebrandū
timeri. Iḡt si aliq̄s scubinariū sacerdotē ad celebrandū inducat
periculo peccati se mittit et grauiter peccat.

¶ Cauēat̄ q̄ vo h̄ neuoct̄ notozū scubinariū sacerdotē etiā si p̄in
geret q̄ pastor vester tal̄ eēt ad añiuersaria aut exeq̄as. nec p̄mitat̄
tali facere tricesima aut q̄scūq̄ speciales missas. Hic tñ nō restringūf
subditi habētes pastozē scubinariū qn̄ p̄nt sacramēta eis necessaria
et de iure debita a tali absq̄ pctō exigere.

¶ Si dicas materie subtilitas videt̄ in h̄ casu rusticos excusare. Et
qz ipi de facili clericis sunt infesti. iuxta illud de iun. eccle. li. vi. Cleri
cis laicos infestos oppido tradit antiq̄tas. iō tunc h̄ videt̄ tacēdū

Rñdes neq̄q̄. qz vt vult Albertº in sc̄do. dist. xxij. ignorātia iur̄
neq̄ v̄lis qd̄ oibz iponit̄ ad sciendū aliquē excusat. neq̄ etiā pctu
laris iuris qd̄ se nō scit nisi p̄ studiū a toto q̄uis a tanto excusat.
nisi casus multū fuerit difficilis. hec ibi. Idcirco vt etiā qd̄a theolo
gie doctor eximius asseruit et affirmavit cū hic casus n̄ iuri nature
repugnās supponat̄ nō multū difficil̄ vt p̄ sup̄ius dicta ad q̄ntuz
argumentū notari p̄t. Satis em̄ inq̄t p̄statetiā laicis ex lumine na
tural̄ rōnis. nec ad hoc magno aut p̄fundo indigēt studio. et irruē
rentiā sacramētis nō debeat exhiberi et q̄ pctā prauoz sacerdotū non
debat̄ in ecclesia multiplicari et etiā q̄ nō debeat̄ p̄curare actº aliquos
fieri vñ sc̄cia primoz p̄cutiat̄. q̄ oia vt sup̄ in sc̄da p̄clusionē patuē
dū scubinariº ad celebrandū inducūt p̄tingūt. seq̄t̄ q̄ p̄positū non
obstāte sc̄ncia p̄p̄ti q̄ is cuiº interest laicos informare q̄ necessario q̄

Foliū

negligentiā peccat. nisi ignorantia hmoi iuris natural ab ipis repel/
lat. iuxta illd Ambrosij in sermone. lxxxiij. Ego inq̄ interdū parcēs
vob. tacere vellē. s̄ malo vos p̄sumacie causas reddere q̄ me negli/
gentie sustinere iudiciū. Un̄ si superiores fuerūt necessitati p̄mulga/
re legē nature ac diuinā pp̄lo nō obseruati eādē in casibz certis. vbi
etiā pp̄ls ac legis eiusdē trāsgressor a pctō p̄pter difficultatē z ma/
terie subtilitatē pie ex ignorantia credit excusatus. vt machabeoz. ij.
p̄tz de machabeis q̄ se pmiserūt interimi. Et de illis in ecclia mutinēss
q̄ post fidē datā p̄me māserūt cū scda p̄p̄t subsecutā copulā. vt p̄tz
de spon. dnoz. c. licet. Cur ḡ ḡso in casu n̄ro superiores z pdicatores
nō necessitent nec eēt de p̄cepto restricti legē nature pp̄lo z trans/
gressoribz intimare vbi trāsgressor eius nō videt a pctō vt illi posse
excusare Insup esto q̄ pauci ex hac p̄mulgatōe se emēdēt z pluri
mi scādalizent. Nihil incōueniēs inq̄t idē doctor aliqd̄ facere p̄ sa/
lute paucoz. vñ alij ex malicia scādalizent tale em̄ scādalu. qz p̄hā/
ristaicū iō p̄tēndū. exemplo chrisi q̄ fm̄ Augustinū in de agone
christiano se nob̄ p̄buit in exēplū in sua doctrina pdicando scanda
lum phariseoz nō vitauit. q̄re d̄t be. Tho. in. iij. p̄r. q. xliij. Et etiā al/
legans q̄ hō sic d̄z eē sine offensione oibz. vt nulli det suo facto vl̄ di/
cto minus recte occasione ruine. si tñ de veritate scandalū orit maḡ
est sustinendū scādalu q̄ q̄ veritas relinquat. vt d̄t Gregori⁹ super
Ezech. li. j. homelia. vii. hec tibi Videat igitur hi qd̄ agant q̄ hāc p̄/
mulgationē saluti necessariā nituntur impedire.

¶ Tertiu periculū oēs p̄cubenarios p̄cernēs tā lat/
cos q̄ clericos circa eoz p̄ritōem z p̄fessionē.

O circa oēs p̄cubenarios restat difficultas nō
parua quo ad eoz p̄ritōem z con/
fessionē de eoz peccatis. Circa p̄ritōem ḡ p̄siderandū vt
dicūt doctores in q̄rto fm̄ cōem legē ad iustificatōem im/
p̄ij z verā p̄ritōem req̄rit p̄p̄atio in q̄ vt d̄t Bonauēti. ibidē optet
multa p̄siderare. z fm̄ be. Tho. ibidē. dist. xvij. z Durandū z alios
de singl̄ mortalibz oportet singularit̄m p̄teri qñ eadem q̄s h̄z in mes/
morā seu qñ p̄t inq̄rere tenet recogitare ad inueniendū reducēdo
ad memoriā dolēdo de singul̄ singulariter. s̄ in p̄uilegiata iustifica/
tione sec̄ fiat. vt p̄tigit in Paulo latrone. Maria magdalena vbi
nō fuerūt p̄ambula p̄paramēta. s̄ subito de⁹ erga eos fontē miserē
cordie aperuit. Un̄ notāter d̄t be. Tho. in summa p̄tra gētiles. sicut
chrisi⁹ sanauit q̄sdā subito z alios q̄tidie sanat successiue cursu cōi/
sc̄e z in aiato fecit. Quibz p̄satis p̄siderandū circa p̄cubenarios